80 éves a dunakeszi evangélikus templom

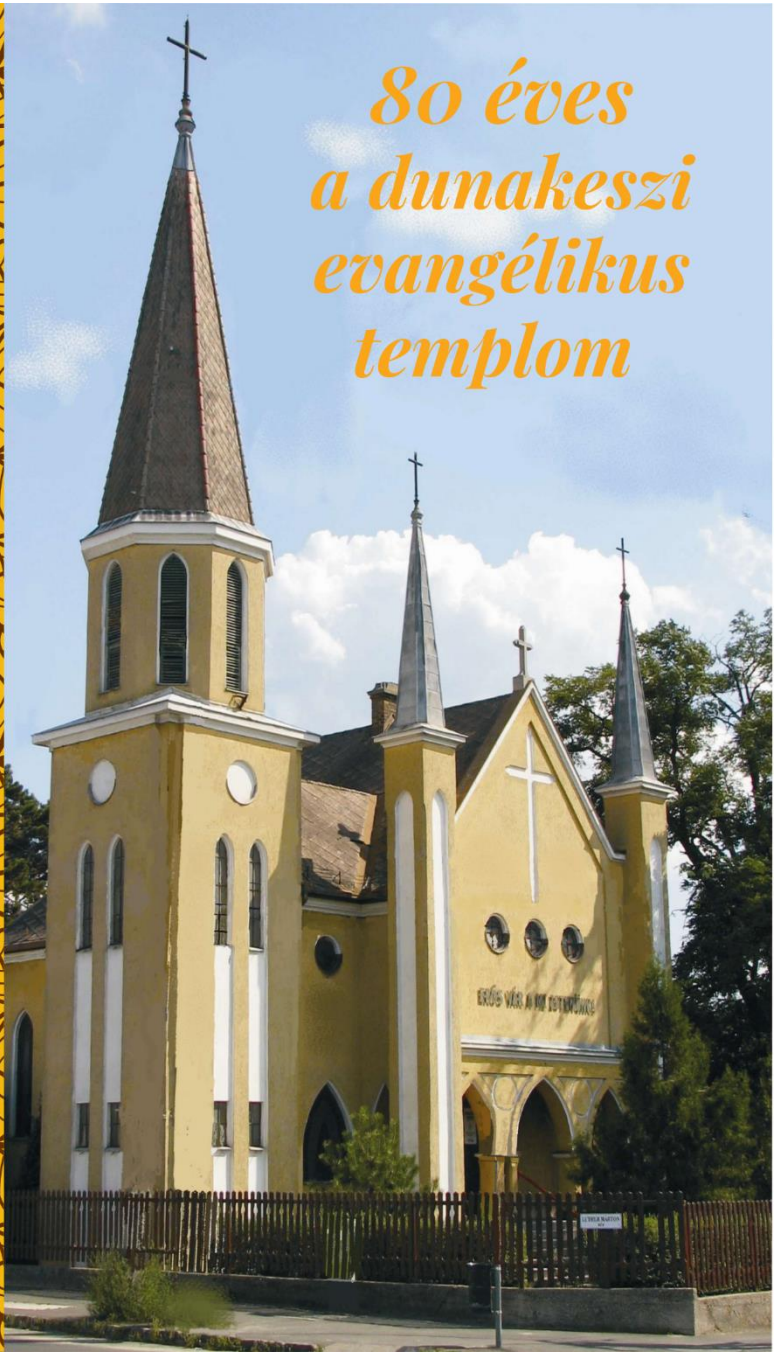

Lelkészi köszöntő

Az Evangélikus énekeskönyv 329. koráljával köszöntöm az Olvasót és nyitom meg a 80. évfordulóra készült kiadványunkat!

Még csak rügy fakad a fákon, Már gyümölcsért nyúl a hit. Látja rónák dús kalászát – Járva zöld vetéseit.

Rejtve a fény hegyeken túl, Még csak meg se pirkadott, Ám a hit munkába lendül, Látja már az új napot.

Még nem hullt eső, de Noé Ácsolt bárkája falán. Vándorként előre látta Krisztus napját Ábrahám.

Mózes fölemelte botját, Még ketté se vált a víz. Hitte, a tenger medrében Útja nyílik, s célba visz.

Ó, a hit – nagy bizonyosság! Látja azt, mi rejtve van. Isten ígér. Így felel rá: „Úgy van, indulok, Uram!”

2010-ben kezdődött az én szolgálatom Dunakeszin, de csupán pár évvel ezelőtt egy presbiteri hétvége alatt fogalmazódott meg bennem, hogy ebben a fenti énekben mi is ott vagyunk. A nagyváros zajától nem sokkal távolabbi Dunakeszi gyorsan változó közegében élünk mi, evangélikusok, egy kis fenyves területen, Alagon. Mindig maroknyi közösség voltunk, ám annál erősebb élni akarással. Hálát adhatunk ma azokért a lehetőségeinkért, amelyeken keresztül új alkalmak, találkozások jöhettek létre gyülekezetünk elmúlt időszakában. Mindezeket rügyeknek neveztük el, és egyiken-másikon virágot is találunk, sőt gyümölcsöt is. 2017-ben, a reformáció emlékévében körtefát ültettünk el a parókia kiskertjének közepére (az erről készült kép kiadványunk hátoldalán látható). A kis csemetefa túlélte a zord teleket, és idén rügyet, majd virágot is hozott, úgy, hogy szinte senki sem figyelte. Éppen a szeptemberi templomünnepünkre két hatalmas körtét

érlelt, pedig neki még nem is kellett volna gyümölcsöt teremnie. Ma már nemcsak vágyjuk, hogy ehhez hasonlóan lássuk a gyülekezetünk fejlődését, hanem kezd is megvalósulni. Ahol még csak rügy fakad a fákon, már gyümölcsért nyúl a hit. Ahol még csak újonnan ültettek el egy fát, már terem is. Ahol még csak éppen, hogy betér valaki a közösségbe, szolgálatot vállal. Ahol elkezdünk kis közösségeket létrehozni, és máris szívesen jönnek oda a családok. Ahol kisebbek-nagyobbak örömmel nyargalják körbe a nagy templomkertet egy-egy gyülekezeti alkalom kapcsán, és mi már reméljük, hogy máskor is félredobják telefonjaikat egy jó fogócskáért. Ahová nosztalgiával jönnek az idősebbek, és mesélnek a régiekről, mert ők már akkor küzdöttek és adakoztak, felújítottak és szerveztek, amikor mi még sehol sem voltunk. Ahol a megfiatalodó presbitérium igyekszik vonzóvá tenni a Luther téri létet az anyagi, technikai feltételek megteremtésével, mert remélik, hogy általuk az Isten már most valami jót és újat akar előhozni. Ahol időnként kiürülni látszik a templom, de máris jön a következő vasárnap, amikor mégis épphogy elférünk. Ahol minden változik, fejlődik, alakul, és a gyümölcsfánk növekedésének dinamikájával együtt mi is azt mondjuk bátran: Istenben bízva indulunk tovább egyházunk jövőbe vezető útján, és már most reméljük a további rügyeket, virágokat, gyümölcsöket! *„Mit Isten akar énvelem, Az lesz a legjobb nékem”* – mondom végül a gyülekezet lelkészeként mindannyiunk nevében a 332-es evangélikus ének soraival.

Dunakeszi, 2019. szeptember 8.

Chikán Katalin lelkész

Felügyelői köszöntő

„Életünk ideje hetven esztendő, vagy ha több, nyolcvan esztendő” – olvassuk a 90. zsoltár 10. versében. Idén évfordulós szeretett templomaink ezeknél a bibliai életkoroknál kereken tíz évvel idősebbek: 2019 szeptemberében a dunakeszi templom nyolcvanadik, az alsógödi templom kilencvenedik születésnapját ünnepeljük. Kevesen is maradtak gyülekezeteinkben, akik már éltek akkor, amikor templomépítő eleink hittel és reménnyel telve az első kapavágást megtették, felhúzták az első téglasorokat, és végül, a fáradságos munka után örömmel adtak hálát Istennek a templomszentelés ünnepi óráiban. Persze jól tudom, hogy templomaink – országunk és a világ sok más evangélikus templomához viszonyítva – az ifjabbak közül valók, és csak remélhetjük, hogy évek, évtizedek, évszázadok múltán is igazak lesznek evangélikus énekeskönyvünk 228. számú énekének szavai: *„Áll az Úristen temploma, háza a Mindenhatónak.”*

Ám igazából nem is az a legfontosabb kérdés, még ezeken az ünnepi alkalmakon sem, vajon állni fognak-e az épületek száz vagy kétszáz év múlva, hanem az: lesznek-e, akik bennük Isten igéjét hallgatni és kezüket imára kulcsolni összegyülekeznek, lesznek-e, akik az oltárhoz térdelve együtt ünnepelnek Jézus Krisztus testének és vérének közösségében, lesznek-e, akiknek fejére ott Urunk rendelése szerint a keresztség vize hull? Ha csak rajtunk, embereken múlna, akkor biztosan nem! De meg vagyok győződve arról, hogy Istenünk tenyerén hordozza ezeket a gyülekezeteket is, ezért lehet reménységünk az, ami szintén előbb idézett énekünkben áll: *„élő kövekből épít már templomot itt a Szentlélek.”* Nem templomainknak kívánok tehát boldog születésnapot e jeles alkalmakon, hanem magunknak, dunakeszi, gödi és sződligeti evangélikusoknak kívánok boldog „újjászületésnapot”: Isten adjon gyarapodást lélekszámban, növekedést hitben és szolgáló szeretetben, Ő éltessen, áldjon és tartson meg kegyelmében mindannyiunkat!

Göd, 2019. szeptember 8.
Dr. Ittzés Máté felügyelő

Szerzői köszöntő

Dunakeszi-alagi evangélikus templom
1939–2019
Előszó a 80. évi jubileumhoz

Kedves Olvasó!

A Dunakeszi Evangélikus Egyházközség 2019. szeptember 8-án ünnepli a templom szentelésének 80 éves évfordulóját, az 1939. szeptember 10-ei felszentelésre emlékezve, hálát adva az Úrnak az eltelt 80 évért!

80 év. Szép kerek szám. Hogy ez sok-e vagy kevés, nézőpont kérdése. Emberi mértékkel mérve sok, de egy épület, egy templom életében rövid.

„Ha az Úr nem építi a házat, hiába fáradoznak az építők." (Zsolt 127,1) *„De ahol az Úr építi a házat, ott az a természetes, hogy rendre csodák történnek."* (Gégény István, *Új Ember* 2014. 07. 06.)

Templomunk építőinek neve már mind csak emlék. Megmaradtak a korabeli fényképek alakjukról, egy-egy mozdulatukról, hátrahagyott emlékeikről, de legfőképp áll az oly nagy szeretettel, akarással, áldozattal és imádsággal épített templomuk, amelyet tőlük megörököltünk. Köszönjük az Úrnak minden apró és nagy tettüket, amellyel templomunk építésében közreműködtek, Istenünk dicsőségére, az őket követő utókor számára.

Az ünnepi alkalomra készülve szeretnénk frissíteni templomunk, gyülekezetünk történetéről az 50 éves hálaadó istentiszteletre készült kiadványunkat, melyet 1989-ben Éber Ottó, a gyülekezet akkori felügyelője sok-sok régi irat átnézése, adatok kutatása után bizony még nagyon kezdetleges módon „tollba mondott", pontosabban írógépbe diktált. A kiadvány sokszorosítása is izgalmas volt, hisz – az idősebbek még emlékeznek –a rendszerváltozás évét éltük, sok minden nagyon bizonytalan volt. Ám az Úr, aki mindig minden cselekedetünket, gondolatunkat, szándékunkat látja, úgy igazította a dolgainkat, hogy a Belügyminisztérium két vállalkozó szellemű és keresztény lelkületű embere éjjel sokszorosította a titkosan őrzött nyomdagépeken szerény kiadványunkat.

Később, 1999-ben, majd 2009-ben ez a kiadványt 10, majd 20 évnyi bővítéssel láttuk el, hogy bemutassuk az újabb hittestvéreknek gyülekezetünk, hitéletünk újabb és újabb eseményeit, történéseit.

2019-ben, templomunk felszentelésének 80 éves évfordulójára hasonló szándékkal szeretnénk egy napra kész emlékező kiadványt az érdeklődők kezébe adni, szem előtt tartva egy kedves idős lelkésznőnk mondását: *„A múlt ismerete nélkül nem lehet a jövőért a jelenben hittel, felelősen cselekedni…”*

Ennek a gondolatnak jegyében igyekszem az évfordulóra készülve az eltelt 80 év történéséről, valamint a templomépítést megelőző évtizedekről a rendelkezésemre álló iratok, fotók, tárgyi emlékek, idős testvérek és a templomépítéskor jelenlévő, még köztünk élő személyek visszaemlékezései alapján hiteles beszámolót adni az utánunk következőknek. Nem törekedhetek pontos, tárgyilagos, hiánytalan történetírásra. Elsősorban azért, mert semmi ilyen irányú képzettségem nincs. Főként az elődök iránti tisztelet, melyet szüleimtől, nagyszüleimtől tanultam, adja a bátorságot ahhoz, hogy a jelen és a jövő generációjának továbbadjam az egyházunk és egyházközségünk történetéről készült kiadványt. Kérem, fogadja a kedves Olvasó hittestvéri szeretettel és toleranciával a 80 éves ünnepi megemlékezés alkalmából készült összeállítást.

Hittel mondjuk, hogy bár a dunakeszi-alagi evangélikus templom az utcaszinthez képest egy közel egy méter mélyen fekvő telken, homokos talajra épült, még most is áll elődeink buzgó fáradozása eredményeként, *„a sarokkő pedig maga Jézus Krisztus, akiben az egész épület egybeilleszkedik, és szent templommá növekszik az Úrban.”* (Ef 2, 20–21)

Dunakeszi, 2019. szeptember 8.

Karvainé Éber Zsuzsa

A kezdetekről

Dunakeszi és Alag, e két önálló, egymás mellett fekvő település neve a levéltári adatok alapján a XIII. század ismert volt. Hol lakott, hol kihalt településként tartották számon az írásos emlékek. Ez olvasható „A római kortól napjainkig” című, 2008-ban Dunakeszin megjelent helytörténeti kiadványban is. Arról azonban, hogy mikortól települtek e két településre evangélikusok, csak meglehetősen hiányos adatok állnak rendelkezésünkre.

A Dunakeszin és Alagon élő evangélikusságról

Az tudni való, hogy az evangélikus gyülekezet kialakulása II. József császár türelmi rendeletét követően kezdődött el, és ekkortól van anyakönyvi nyilvántartás az evangélikusságról. Később a lélekszámban és anyagi áldozatvállalásban megerősödött evangélikus gyülekezetek kezdtek kisebb-nagyobb templomokat építeni.

A közelben lévő Csomád faluban 1783-tól van írásos anyakönyvi feljegyzés a következő települések evangélikusságáról: Sződ, Sződrákos, Sződliget-telep, Csörögi major, Göd, stb. Alag, Kisalag és Dunakeszi evangélikussága – Újpest, illetve Rákospalota közelsége miatt – kezdetben Rákospalotán, majd 1923-tól 1975-ig Újpesten volt anyakönyvezve mint fiókegyházközség.

Varga István református presbiter nemrég a református egyház történetének feldolgozása során számos olyan levelet talált, amelyek Dunakeszi és Alag, e két önálló közigazgatású település evangélikusságáról adnak fontos információkat, és azokat fénymásolatban a rendelkezésünkre bocsátotta. Az iratok hiánypótló információkat tartalmaznak egyházközségünk életére vonatkozóan, tekintettel arra, hogy a háború befejezése után ismeretlenek törtek be a templomunkba, és minden mozdíthatót, köztük minden iratot elvittek (talán tüzelési célra).

Ezek az iratok 1937. február 17. és 1938. szeptember 8. között íródtak az evangélikus felügyelő Ulreich Nándor, az újpesti lelkész Mezei József,

a Magyar Királyi Lovaregylet vezető tisztségviselője gróf Zichy János Géza és dr. Brodszky Dezső ügyvéd aláírásával. A levelek témája a számunkra fontos fő esemény volt: a templom építésére alkalmas telek adományozása, a Dunakeszi és Alag községekben élő evangélikusok létszámának becslése az elhatározás alátámasztására, valamint az evangélikusok anyagi áldozatvállalási készsége és képessége.

Ezen iratok szerint az evangélikusok létszáma Alagon körülbelül 210, Dunakeszin 280 lélek. A Lovaregylettel mintegy 33–35 család van érintve. (Felsorolva szerepel Issekutz Gyuláné, a nőegylet vezetője, Mravik Pál és Hesp Edéné családja, valamint több lovász család.) Egy Ulreich Nándor egykori evangélikus felügyelő aláírásával ellátott levél rögzíti azt is, hogy vallási szempontból a két település lakosságának 70%-a katolikus, a maradék 30% az evangélikusok és reformátusok között oszlik meg. Az időrendileg utolsó, 1938. szeptember 9-ei levélben Fichtler Károly, a Lovaregylet gazdasági és pályafelügyelője önként felajánlotta az evangélikus egyházvezetésnek a templomépítéshez a Lovaregylet vezetékes vízhálózatáról a szükséges vízmennyiség vételezési lehetőségét. Erre a vízvételi lehetőségre aztán nem került sor, mert a templomtelken találtak ásott kút építéséhez alkalmas vízeret.

A rendelkezésre álló egyházi anyakönyvekből megfigyelhető, hogy míg Dunakeszi falu lakossága majdnem teljesen katolikus vallású volt, és így a Váci Püspökséghez tartoztak, addig a Dunakeszinél jóval kisebb létszámú Alag lakossága már megoszlott a protestáns és a katolikus vallásúak között. Az ok igen érdekes: A lovaglás és a lótenyésztés elkötelezett híve, gróf Széchenyi István baráti körébe tartozott gróf Batthyány Elemér, aki az alagi sárgahomokos területet, a „Pest megyei Szaharát” lótenyésztésre alkalmasnak találta. Ennek okán a tenyésztéshez szép számban telepített Angliából Alagra a lótenyésztésben jártas családokat, akik főként protestáns vallásúak voltak. Ezeknek a családoknak a leszármazottai megtartották felekezeti hovatartozásukat az eltelt évtizedek során. Ebből az időből Dunakeszi-Alag területén még ma is az egyik legismertebb evangélikus családnév a Hesp család neve.

Természetesen az evangélikusság az évek során ide települt evangélikusokkal bővült. Például Nagybörzsönybe a nemesfémérc-

bányászokat annak idején németajkú területekről telepítették be. A nemesfémérc-bányászat megszüntetésével a nagybörzsönyiek elvesztették munkájukat és megélhetésüket, ezért Pest közelébe, így Dunakeszire és Alagra is költöztek új munkahely reményében. De említhető az is, hogy a trianoni határ lezárásakor, illetve az I. világháború után több erdélyi, Brassó környéki szász evangélikus család is letelepedett Dunakeszin.

Arra is számos példa volt és van ma is, hogy házasságkötések révén, a legújabb időkben pedig a megépült lakóparkokba beköltözők köréből egyre több evangélikus hittestvér kapcsolódik be az evangélikus gyülekezet életébe.

(Megjegyzés: Alagot és Dunakeszit 1951-ben vonták össze közigazgatásilag. Innentől kezdve a település neve Dunakeszi, amely 1977-ben városi rangot kapott.)

A templomépítés előzménye dióhéjban

1989-ben, a templom felszentelésének 50 éves évfordulójára Éber Ottó, az egyházközség akkori felügyelője korabeli levelekből, presbiteri jegyzőkönyvekből, írásos visszaemlékezésekből összeállított kis füzetében a következők olvashatók:

„Az évszázad elején Dunakeszin 4–5 evangélikus család élt. Mint szórvány Fóthoz tartozott. A fóti lelkész nemigen tudott ezzel a pár családdal foglalkozni, míg – valószínűleg az 1910. évben – Rákospalotához került. Rákospalotán a nagyobb lelkészi létszám mellett volt meg a remény a gyülekezeti élet beindítására. A két község, Dunakeszi és Alag is támogatta a kis gyülekezetet. Szükség esetén anyagi segítséget is nyújtottak. Alag község elöljárósága megengedte, hogy az ottani községi iskolában tarthassák az evangélikus istentiszteletet. Ilyenkor mindig rendelkezésre bocsátották az iskola harmóniumát is.”

Az 1921. május 29-én tartott közgyűlésen, melyen Kovácsy Kálmán rákospalotai lelkész elnökölt, a dunakesziek kimondták szórványgyülekezetből fiókegyházközséggé alakulásukat presbitériummal és tisztségviselőkkel együtt. A gyülekezet első

felügyelője Ulreich Nándor, első gondnoka Polonyi Gyula, első pénztárosa Mayba Mátyás, és első jegyzője ifj. Greguss Pál volt.

A Rákospalotai Evangélikus Egyházközséghez való tartozás ideje alatt minden hónapban volt istentisztelet, de rendszertelenül. Ez volt az oka annak, hogy az istentiszteletek látogatottsága mind gyérebb lett. Kovácsy Kálmán, látva a helyzetet, kijelentette, nem vállalja tovább Dunakeszi fiókegyház pásztorolását, bár az anyaegyházra ezzel kapcsolatban semmiféle anyagi gond nem hárult. Tehát Rákospalota az Alag-Dunakeszi fiókegyházat úgymond „elbocsátotta kötelékéből". A dunakeszi evangélikusok előtt így adott volt a kérdés, hová is kellene csatlakozniuk. Voltak, akik Újpestet ajánlották, egyesek a Váchoz való csapódást tartották volna hasznosnak, mások a Budapest-Deák térhez való csatlakozás gondolatát vetették fel.

A problémát végül is Blatniczky Pál esperes oldotta meg, aki ideiglenesen Újpesthez irányította az Alag-Dunakeszi fiókegyházat azzal, hogy Újpest egyik hitoktatója lássa el a dunakeszi hívek gondozását. Alag-Dunakeszi gyülekezete az egy év próbaidő alatt kiállta a próbát, szépen fejlődött, egyre jobban erősödött, és szervezetileg az újpesti egyházközséghez csatlakozott.

Az újpesti parókus lelkész végezetül Mezei József vallástanító lelkészre bízta Alag-Dunakeszit, aki örömmel teljesítette ezt a szolgálatot, feltehetően 1931-32-től. Ez az intézkedés Dunakeszi életében igen komoly fordulatot hozott. Az eleddig mostohagyermekként kezelt gyülekezetben megpezsdült az élet, rendszeressé váltak az istentiszteletek. Minden hónap első vasárnapján tartottak összejöveteleket, és ilyenkor kántort is kapott a gyülekezet Agárdi György személyében, aki 1935 szeptemberétől 1940. augusztus 31-éig végezte a kántori teendőket és vezette a gyülekezet énekkarát. Minden hónap utolsó vasárnapján vallásos esteket rendeztek az ifjúság közreműködésével.

Az istentiszteletek külsőségekben is gazdagodtak, mivel az egyébként beteg kezű idős presbiter, Jankovich György egy szép kis hordozható oltárt készített. Ugyanakkor egy összecsukható szószék is készült, amely sok évtizeden át, 1999-ig használatos volt az alagsori a gyülekezeti teremben.

Mezei József munkájának eredménye volt az Evangélikus Nőegylet is, amely 1932 novemberében alakult meg. A Nőegylet elnöknője E. Issekutz Gyuláné volt.

A Nőegylet rendezte a teadélutánokat, kirándulásokat, műsoros és táncestélyeket. Az első teadélutánt 1932. december 11-én rendezték. A bevétel olyan magas volt, hogy rögtön 150 darab teáscsészét tudtak belőle beszerezni, ezen felül 17 evangélikus családot, valamint felekezeti különbség nélkül 40 iskolás gyermeket részesítettek segélyben.

Időközben annyira megerősödött a fiókegyház, hogy a hívek már a templomépítésre gondolhattak. Egy 1935-ös adat szerint Alagon, Dunakeszin, valamint a közben épült Műhelytelepen és Kisalagon (régi nevén: Kundházán) akkoriban már több mint 400 lutheránus hívő élt. Az alagi iskola egyik tantermében ekkor már nem csupán minden hónap első, hanem harmadik vasárnapján is tartottak istentiszteletet. Szükség volt tehát a templomra.

A templomépítés története

Az evangélikus gyülekezet vezetősége már 1925-től kezdve dolgozott a templomépítés érdekében. Egy templomépítéshez – mint egy lakóház építéséhez is – kell egy telek, ahol építeni lehet, kell pénz az építéshez, kell tervező az építendő épület megtervezéséhez, és kell egy építőmester – ma már úgy fogalmazunk: kivitelező – az építendő épület elkészítéséhez.

Ez Dunakeszin a következők szerint indult. A templomépítéshez szükséges pénz alapját Bohunka Lajos akkori másodfelügyelő, Dunakeszi község köztiszteletben álló főjegyzője vetette meg azzal, hogy egy gazda által jutányos áron felvásárlásra felajánlott 2 hold szántóföldet – közvetlenül Dunakeszi község szélén – az egyház részére engedte át. Ezt a földet az egyház azonnal parcelláztatta, és négyszögölenként 10 pengő kezdőáron árusította (miután 2,20-szal vette).

Ezek után a lelkész még gyűjtőútra is elindult, ahogy azt az istentiszteleteken ki is hirdette. Ennek eredménye 5.400 pengő volt. A pénz így szép lassan gyűlt a templomalapra.

A Nőegylet munkája különösen sokat jelentett. Meghívott színészek szereplésével kultúrestet rendeztek. Egy alkalommal a gyülekezet kibérelte a Teréz körúti színházat Budapesten egy délutáni előadásra. Máskor az alagi Pavilon étteremben rendeztek előadásokat, melyekre az ifjúság tanult be színdarabokat.

E. Issekutz Gyuláné összeköttetése révén – hiszen férje a Magyar Királyi Lovaregylet vezetője volt – megszerezte a mai Posta utca és Fóti út sarkán álló telket. A Dunakeszi Fiókegyház 100 évre bérelte ki ezt a telket, és minden évben 1 aranyforint jelképes bérleti összeget fizetett érte. A gyülekezet áruba bocsátotta a 2 hold földből kialakított 12 telek mellett a régebben megvásárolt 627 négyszögöles templomtelket is. Az ifjúság téglajegyeket árult.

„Mivel pénzben már 13.000 pengőnk volt (ez mutatja a hívek erőn feletti adakozókészségét), elhatároztuk, hogy megkezdjük az építkezést. Érintkezésbe léptünk egy építészmérnökkel, de nem sikerült vele megállapodnunk. Közvetlenül a mérnökkel való tárgyalás megszakítása után Bohunkával hazamenet találkoztunk Szabó János építőmesterrel.

Ezt az embert az Isten küldte! – mondta Bohunka, és mindjárt megszólítottuk, és elhoztuk ide, megmutattuk neki ezt a helyet, amit látva megjegyezte: a templomot ki kell emelni a mélységből egy szuterénnal, és kiemelte, és felemelte. Így segített bennünket az Isten templomhoz, ehhez a templomhoz. Ez röviden, szárazon a templomépítés története” – olvasható Mezei József esperesnek a templomépítés 20 éves évfordulójára írt levelében, melyben visszaemlékezett a múltra.

A közgyűlés tehát megbízta Szabó János építőmestert, hogy az általa benyújtott terv és költségvetés szerint kezdjék meg az építkezést.

Az eddigieket majdnem szóról szóra így írta le Éber Ottó akkori felügyelő a templom 50 éves jubileumára összeállított kis kiadványában. Hosszú hónapokig tartó kutatómunkával igyekeztünk többet megtudni arról, ki volt a tervezőmérnök, akinek a nevét se tudtuk, és ki volt Szabó János, akinek a keze munkáját dicséri a templomunk külső-belső megjelenése.

Amint a Pest Megyei Levéltárból kapott tervrajzmásolatról kiderült, a tervezőmérnök Lehoczky Gyula okleveles építészmérnök volt, aki a terveket 1938-ban készítette. Ennek a tervnek a homlokzati része

kiadványunkba is bekerült, de mint látható, nem sok azonosság található rajta templomunk mostani homlokzatával.

Igyekeztünk építészmérnök körökben tudakozódni, tervezett-e Lehoczky Gyula máshol is evangélikus templomot. Ghyczy Emil nyugalmazott műegyetemi tanár, Budapest V. kerületének volt főépítésze addig jutott el a kutatásban, hogy Tatabányán talán épült egy evangélikus templom 1938-39 táján Lehoczky Gyula tervei szerint, de ez a templom „nem üzemel". Furcsa kifejezés, amely arra utal, hogy feltehetőleg a tatabányai bányafeltárások során ítéltetett bezárásra statikai veszélyek miatt.

Ennél is érdekesebb Szabó János építőmester neve és személye. Egy véletlen könyvtári beszélgetés folytán Gellérfy Jenőnétől, a helybéliek által Pirók Matyi néni néven ismert idős hölgytől tudtam meg, hogy Szabó János Újpest egyik legismertebb építőmestere volt. Mint építőmesternek jogosítványa volt tervezésre is, ezért aztán az ő tervei alapján épült meg a dunakeszi evangélikus templom. Szabó János ugyanis referenciamunkának tekintette ezt a templomépítési megbízást. Az 1930-as évek végén a lóversenyzés kapcsán egyre több versenyző, tréner és lóverseny-látogató kezdett Alagon telket venni és házat építtetni. Szabó János tehát egy jól fejlődő településnek ítélte Alagot, és bízott abban, hogy egy nagyszerű építészeti alkotás jó reklám lesz neki, s így további megbízásokhoz juthat. Hogy ez így történt-e, azt már Matyi néni sem tudta megmondani. Tény, hogy Szabó János az akkori legkorszerűbb építészeti technológiával, vasbeton gerendákat használva építette meg a templomot.

A költségvetés szerint a templom építési költsége 35.000 pengő volt. A gyülekezetnek csak 13.000 pengője volt, ez csak a szuterénre volt elegendő. Elődeink azonban bíztak abban, hogy az építkezés folyamán folyamatosan sikerül pénzt gyűjteni. Adakozott Raffay Sándor püspök is a szórványalapból, de adott a MÁV-telep, Lányi Ferenc vezető buzgóságának eredményeképpen, adott Dunakeszi és Alag falu, sőt a kisalagiak is, függetlenül attól, hogy evangélikusok voltak-e, vagy sem.

1938. augusztus 28-án szabadtéri istentiszteletet tartottak, melynek keretében megtörtént az első kapavágás. Ezzel megkezdődött a templom építése.

A templomtelek jóval mélyebben feküdt, mint a telek melletti út szintje. A telek déli részén pedig egy kelet-nyugati irányban húzódó lövészdomb volt. Itt gyakoroltak lőni a leventék, és a golyókat a puha sárga homokdomb fogta meg. A templom építése során ebből a rengeteg tiszta, szilikátos homokból használtak fel habarcsnak, csak a lőszermaradványokat kellett kiszedni belőle.

A munka látványos gyorsasággal haladt. Több fotó is készült az építkezés menetéről. Szabó János és csapata rendületlenül dolgozott, bár tudta, hogy a gyülekezet pénze elfogyott. 1938 végén állt a templom, 1939 tavaszán berakták az ajtókat és az ablakokat. Végül is a Hitelszövetkezettől felvett kölcsönnel a gyülekezet ki tudta fizetni az építkezés munkadíját.

Ezt a templomot az emberek szeretete építette. De építette emellett ezt a templomot Szabó János. Ő adta a legtöbbet: a lelkét adta bele. *„Köszönöm, nagytiszteletű úr, hogy alkalmat adott a templomépítésre. Boldog vagyok, hogy házat építhetek Istenünknek!”* – olvasható Mezei József esperes úr megemlékezésében.

Az egyháztagok vállalták a templom berendezését. Issekutz Gyuláné az oltárt, Ulreich Nándor felügyelő a világítási felszerelést, Greguss Pál jegyző a harmóniumot, a Nőegylet a terítőket és a szőnyegeket, Mezei József nagytiszteletű úr a szószéket és a két nagy széntüzelésű kályhát, Bohunka Lajos másodfelügyelő a harangok egyikét, a hívek 120 széket adományoztak. Így készült el és áll ott azóta is az ország egyik legszebb evangélikus temploma.

1939. szeptember 10-én volt a templomszentelés felemelő ünnepe, amikor is dr. Raffay Sándor püspök felszentelte ezt az impozáns templomot. Igen népes gyülekezet, más felekezetek tagjai és számos vendég jelenlétében nyílt ki a templom kétszárnyas ajtaja. Amikor Raffay püspök belépett, csak annyit tudott mondani a meglepetéstől: *„Ez templom!”*

Egy evangélikus templomokról szóló könyvben Győry Aranka tollából ez áll templomunkról: *„Szót kér olykor a gótika iránya, és különösen kétféle jelentkezési formában. Egyik a vonalak erőteljes felfelé igyekvése, másik a csúcsíves díszítések alkalmazása. Mindkettőt megtaláljuk Alag-Dunakeszi Isten házán. Tervezője, Szabó János 1938-*

1939-ben építette. Az említett gótikus sajátosságok igen érdekesen párosulnak a modern vasbeton-építészeti követelményekkel. Sima, egyszerű falazást látunk a homlokzaton, melyet csak a falba süllyesztett nagy kereszt szakít meg az oromfal alatt. Három kis kerek ablak a bejárat felett, s a bejárat hármas nagy csúcsíves kapuja, amelyek először nyitott előcsarnokba visznek, s három sötét torkukkal kitűnő fény-árnyék hatást keltenek. A homlokzatot két oldalt egy-egy vékony torony fogja össze gótikus ízlés szerint, igen magas, nyúlánk sisakkal, de minden dísz nélkül. A főtorony azonban nem a bejárat felett emelkedik, hanem a bejárattól balra. Alsó fele szigorú hasábforma, ezen sokszögű emelet áll csúcsíves ablakokkal, az egészet sokszögalakú, egyszerűen megoldott sisak zárja le, kereszttel a csúcsán. Újabb templomaink között az Alag-Dunakeszi egyike a legharmonikusabb, legnemesebb arányú alkotásnak."

A templom összköltsége a tervezett 35.000 pengővel szemben 46.350 pengőt tett ki. Volt még tartozása az egyházközségnek a Hitelszövetkezettel szemben, de minden adósságát két év alatt rendezni tudta, mivel a hívek a gyűjtést tovább folytatták. A gyülekezet létszáma a templomszentelés évében 499 fő volt, amibe 45 kisalagi hívő is beszámíttatott.

Emlékképek a gyülekezet életéből

Dr. Raffay Sándor püspök felszenteli a templomot

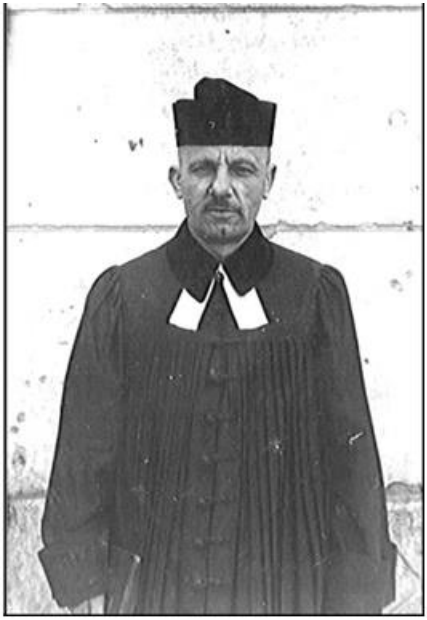

Mezei József

Bohunka Lajos, Issekutz Gyuláné

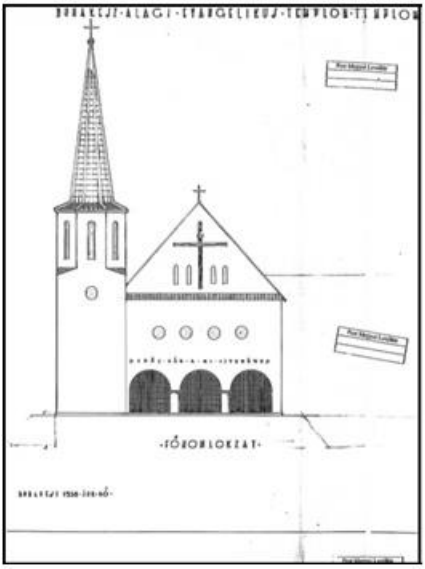

A templom eredeti és Szabó János által átdolgozott tervrajza

Az első kapavágás a templomtelken

Zajlik az építkezés

Szabó János ellenőrzi a munkálatokat

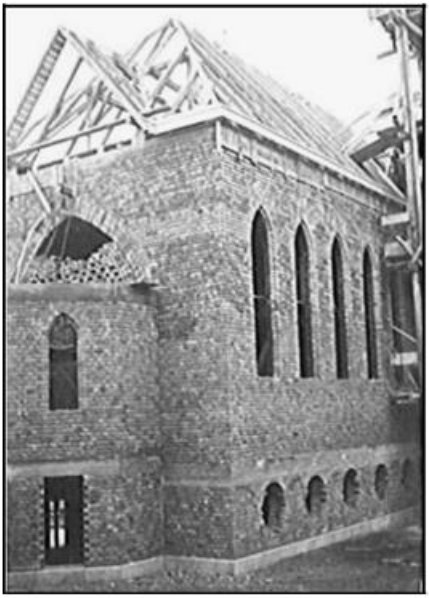

Állnak a falak 1938 nyarán

A templomszentelés 20 éves jubileuma, 1959

Presbitérium, 1963

A fasoriak vendégüllátása, 1970

Virágh Gyula esperes látogatása, 1974

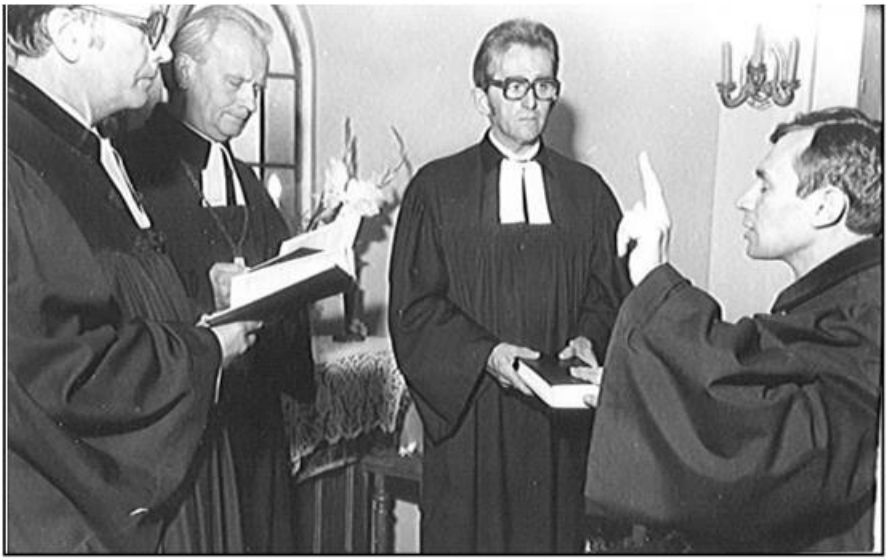

Adámi László lelkészi felszentelése, 1978

Kerítésépítés, 1988

A templom alagsori ablakai

ÉN
VAGYOK
A
SZŐLŐTŐ

A dunakeszi evangélikus templom története 1944 után

A II. világháború nagy károkat okozott a templom épületében, aminek több oka is volt. Egyrészt Dunakeszi alig 15 km-re fekszik Budapesttől, és a főváros ostroma kapcsán az ellenséges haderők – németek és oroszok – egyaránt megszállták a rohamok előkészítése, illetve a visszavonulásuk során. Másodsorban már akkor működött a repülőtér, amely ugyancsak potenciális támadási lehetőséget nyújtott mindkét harcoló félnek. Először 1944-ben a németek szállták meg Dunakeszit és Alagot, majd 1944. december 28-ától az oroszok. A németek hosszabb itt-tartózkodásra rendezkedtek be, és jelentős lőszermennyiséget rejtettek el, amelyet sorosan kötött tányéraknazárral láttak el. Egy ilyen bunker a templomtól légvonalban alig 200 m-re volt, s persze folyamatosan fel-fel robbant egy-egy tányérakna, emberi áldozatokat is követelve.

Templomunk ez idő alatt be volt zárva, a lelkészek nem tudtak Újpestről kijárni. A templom értékei közül a gyülekezeti tagok megpróbáltak maguknál elrejtve megőrizni jegyzőkönyveket, szőnyegeket, úrvacsorai és keresztelési kegyszereket, oltárterítőket, énekeskönyveket, valamint a pénztárnaplót és a költségvetést.

A templomot ismeretlen tettesek feltörték, és minden mozdíthatót elvittek. Hála Istennek, megmaradt az oltár, a szószék, a két nagy vaskályha, de a székek, a harmónium és minden más eltűnt. A harangok lekerültek a toronyból. Valószínűleg óvatosságból eresztették le őket, mert ha lezuhannak, akkor megrepedhettek vagy eltörhettek volna. Ezt már nincs kitől megkérdezni, és az iratok közt sem találtam erre utaló nyomot.

A háború után Sikter László segédlelkész tudott Dunakeszire kijönni Újpestről, és a csekély számban, könnyes szemmel megjelenteknek istentiszteletet tartani.

1945. húsvétra

Drága kis templomunk, csakhogy megmaradtál!
Ágyúgolyó, gránát – féltünk, hogy eltalál!
De lám, csoda történt – váltig így kívántuk –,
Kicsi templomunkat épségben találtuk.

Újból összegyűltünk imádkozni szívből,
S buzgón énekelünk énekeskönyvünkből.
Bíz nem sokan vagyunk, de egy szív és egy lélek!
Kicsi templomunkban zengve zeng az ének!

Hálát mondunk a sok jótéteményekért,
S szívből esengünk az elkövetkezőkért.
Jó papunk beszéde nyílt szívekre talál,
Így nem rémít minket sem bánat, sem halál!

Moser Ottóné Bauer Margit hittestvér verse

Ettől kezdve minden vasárnap Mezei József lelkész és a segédlelkészek felváltva tartották az istentiszteleteket. Mezei József az istentisztelet után presbiteri ülést is tartott. A Németh testvérek és a Gesztesi család, akik az általuk elvitt egyházi dolgokat majdnem mind meg tudták őrizni, visszahozták a templomba. Miután a székek mind eltűntek, a Nőegylet által az alagsorba vett és épségben megmaradt lócákat felhozták a templomba, és azon ültek a hívek az istentiszteletek alkalmával.

A létszám megcsappant. Voltak, akik meghaltak, így többek közt Ulreich Nándor felügyelő is, akit a templomban ravataloztak fel. Voltak, akik a háború elől védettebb helyre költöztek, és voltak, akik fogságba estek.

A gyülekezet élete újra indult. Németh László akkori gondnok minden vasárnap hajnalban befűtött a két nagy samottos vaskályhába, annyira, hogy a kályhák oldalai fehéres-vörösesen izzottak. Ezzel is csak annyit

tudott elérni a szorgalmas gondnok, hogy legalább a lehelet nem látszódott.

Bánszky Pál presbiter testvérünk éveken keresztül hűségesen hordta ingyen a kétlovas szekerével a templomnak a tüzelőt, amelyet az alagsorban tároltak (most a vizesblokkok vannak ezen a helyen). Hesp Vali néni, a Nőegylet egyik tagja rendszeresen nevelte ablakában a virágokat, hogy mindig, még télen is élő virág legyen az oltáron. Issekutz Gyuláné Paula néni sokszor beült a harmónium mögé, és gyönyörűen kísérte az éneklő gyülekezetet, amikor a kántorunk, Gesztesi Gyula épp nem ért rá, vagy beteg lett. Zémann Vilma néni nőegyleti tag vette át a pénztárosságot Németh Ferenc testvérünktől, amikor ő lebetegedett. Fórián Sándorné Manci néni méhész férjével közösen minden ádventi szeretetvendégségen mézet ajánlott fel tombolára. Keresztes Pálné és menye, Keresztes Ödönné Éva néni, Géczi Kati néni, Pusztai Pálné Juliska néni állandó asszonytársként segédkeztek a szeretetvendégségek előkészítésében, a sütemények sütésében, a szendvicsek elkészítésében. Sok-sok kedves hittestvér arca, emléke villan fel emlékezetemben, akiknek a nevét már elfelejtettem, de akik fáradhatatlanul tették a dolgukat a háború utáni ínséges időkben Isten dicsőségére. Bizonyosan hiszem, hogy az Úrnál együtt vannak.

1952-ben újabb megrázkódtatás érte a templomunkat. A templom közelében, légvonalban körülbelül 700 méterre egy lőszerraktárat robbantottak fel. Ez szintén megviselte a templom épületét: a detonáció az összes ablakot kitörte. Az akkori körülmények között a szuterénban csak egészen egyszerű üvegezésre volt mód, a templom ablakaiban sokáig darabokból összeillesztett, különböző mintájú katedrál- és opálüveg volt.

1950-ben Mezei József lelkész, aki akkor már esperes volt, felsőbb egyházi utasításra megvált a gyülekezettől, de a kapcsolattartás megmaradt.

1969-ben templomunk felszentelésének 30 éves évfordulójára Bolla Árpád akkori lelkész szervezőkészségének köszönhetően a templom vasút felőli homlokzatának felújítására kerülhetett sor. Ennyire futotta anyagi lehetőségünkből, de mindannyian rendkívül örültünk, hogy a templom bejárata előtt álló lépcsők nincsenek minduntalan tele a lehulló

vakolatdarabokkal. Még egy nagy örömben volt részünk ekkor. Bodrogi János üveges mester, aki korábban a Budapest-Fasori evangélikus templom üvegezését végezte, elvállalta a dunakeszi templom üvegezését is. Végre megszűnt a sok toldozott-foltozott üvegablak, s a ma is látható szép üvegeken áradt be a világosság és a napsugár.

Az már külön adomány, hogy a háborúban eltűnt két mennyezeti lámpa helyett egy gyönyörű, de renoválásra szoruló rézcsillárt is kaptunk a fasori testvérektől. Ezeket Klement István kisalagi testvérünk akkurátus munkával megjavította, kitisztította, és felkerültek templomunk mennyezetére.

1980-ban Krajczár István felügyelő kezdeményezésére a presbitérium úgy döntött, hogy a Verseny utca és a Fóti út felőli faléckerítés már nem javítható tovább, újat kell csináltatni. A presbiterek és a gyülekezeti tagok összefogva lebontották a régi szétszáradt léckerítést, Rátki Zoltán építésztervező tervei szerint elkészült a betonalap, Borovszki László és Éber Ottó presbiterek, akik munkájukból fakadóan rendelkeztek vasipari tapasztalattal, elkészítették a betonba állított vas tartóoszlopokat és az összekötő elemeket, és az asztalossal legyártatott faléceket – még felszerelés előtt favédőszerben megmerítve – közös erővel szerelték fel a vas tartóoszlopokra. Bohus Imre akkori lelkész is derekasan kivette a részét a munkából. Adámi Pál, Pfandler Károly és Éber Ottó voltak Bohus nagytiszteletű úr mellett az állandó munkatársak, de sokszor egy-egy órára, napra más is betársult a feladatba.

1986-ban egész Dunakeszin nagy vihar söpört végig, amely felszaggatta az evangélikus templom tornyát, különösen a kúpcserepeket, és főleg a Fóti útra sodorta és dobálta őket. Szerencsére személyi sérülés nem történt. Ipari alpinistákat kerestünk, és azok hárították el a kárt. Még Bohus Imre nagytiszteletű úr szolgálata idején Maródi Istvánné hittestvérünk adományaként a harangok elektromosítására is sor került.

1989-ben, Nyírő Olga lelkészi munkatárs szolgálati idején a templom teljes külső tatarozására került sor. Sok gyülekezeti tag, de jó néhány szimpatizáns is kitartó segédmunkával verte a falakról a vakolatot. Kurdi Miklós váci építőmester ugyanis felajánlotta, hogy ha nem nekik kell a vakolatot leverni, jelentősen olcsóbban tudja a munkát elvállalni. Voltak olyan idős, főleg asszonytestvérek, akiknek nem volt erejük ilyen nehéz

fizikai munkát végezni, de maguk helyett egy-egy napra szakembert fogadtak és fizettek, ezzel is segítve a tatarozást előkészítő munkát. Végül is 1989 szeptemberében már a megújult külsővel rendelkező templomban adhattunk hálát Istenünk megtartó erejéért a templom felszentelésének 50 éves évfordulója alkalmából.

1997-ben, Mónus László helyettes lelkész szolgálata idején az alagsorban a régi tüzelőtároló helyére vizesblokk került, az olajkályhával való fűtés helyett pedig gázcirkóval működtetett radiátoros fűtést alakítottunk ki. Ezen kívül csendes riasztási rendszert is bevezettettünk. Ezek a munkálatok részben lízingkonstrukcióval, részben országos egyházi támogatással valósultak meg.

1999 szeptemberétől Kovács László lelkész úr jött Dunakeszire családjával. A helyi szokások és a hívek megismerése után igyekezett folytatni az istentiszteletek mellett a többi gyülekezeti alkalmat is. Folytatódott a hitoktatás, a konfirmációi felkészítés, a felnőttek bibliaórája, először valamelyik hittestvér lakásán, aztán amikor megépült az új lelkészlakásban a lelkészi hivatal, akkor ott, végül a nagyszámú résztvevőre tekintettel a gyülekezeti teremben.

Rendszeressé vált az évi két szeretetvendégség is. Új közös program lett a gyülekezeti kirándulás, amikor egy napon belül kényelmesen megjárható célt választva autóbusszal kirándulnak a hívek. Voltunk már Nagybörzsönyben, Csákváron és környékén, Tokajban és környékén, Szarvason és a szarvasi Pepi-kertben is. 2002-ben Sziráki Gábor asztalosmester a templombelsővel stílusban és anyagában is harmonizáló tölgyfa keresztelőkutat készített hittestvéri adományból. 2003-ban Hesp Edéné hittestvérünk adományaként felkerült templomunk homlokzatára az evangélikus köszöntés: Erős vár a mi Istenünk!

2007-ben korszerű digitális orgonával gyarapodott a templomunk. Az orgona 1.883.000 Ft-ba került, ebből 1.553.000 Ft-ot a Mezei József Evangélikus Alapítvány adományozott, 300.000 Ft-ot pedig a Gusztáv Adolf Segélyszolgálattól kaptunk.

2008-ban ősszel gyülekezeti családi napot tartottunk a Biblia éve jegyében. Az alkalom rendkívül jól sikerült, kicsik és nagyok egyaránt jól érezték magukat. 2009 tavaszán a gyülekezeti napot megismételtük, hasonló nagy létszámmal és hasonlóan jó hangulatban. A gyülekezeti

családi nap nyitott, ökumenikus, minden érdeklődőt szívesen látunk. 2008 őszén megkezdődött a felnőtt hittanóra, amelyet heti rendszerességgel tartunk; ez az alkalom is nyitott a nem evangélikus felekezetekbe tartozó hívek vagy keresők részére.

2008-ban a templom területén kutat fúrattunk, hogy a kert locsolása olcsóbban megoldható legyen. A vezetékes víz kerti csapjának kialakítása ifj. Greguss István adománya. Ezenkívül két kétkaros kandelábert is telepíttettünk a gyülekezeti terem megközelítésének megvilágítására, hogy az esti órákban a bibliaórára járó, illetve az esti istentiszteleti alkalmakra jövő testvérek el ne essenek.

Mint látható, 1997-től az evangélikus templom rendszeresen részt vesz a város kulturális életében ádventi és böjti egyházzenei áhítataival. A közreműködők közt volt Sellei Zoltán, Gryllus Vilmos és társai, ifj. Szotyori Nagy Gábor, a dunakeszi Servite ökumenikus kórus, a veresegyházi Cantemus kórus. A gyülekezeti teremben már volt fotó- és kerámiakiállítás is.

Harangjaink kalandos története

Az Alag-Dunakeszi evangélikus gyülekezet jegyzőkönyvének harmadik kötete az *„Isten nevében!”* nyitó mondattal 1946. október 5-én lett megkezdve. Ebből kiderül, hogy addigra a fiókegyház presbiteri jegyzőkönyvének már két kötete betelt. Ezek több más fontos irattal, pénztárjelentéssel, zárszámadással stb. átvészelték a háborús bombázást, mert a presbiter Németh testvérek az úrvacsorai kehellyel és a többi tárggyal együtt magukhoz vették és lakásukban őrizték. Az 1946. október 5-ei jegyzőkönyvi bejegyzés szerint azonban betörés történt a templomban: a helyreállított bejárati ajtókat felfeszítették, és minden a háborút átvészelt berendezési tárgyat elvittek: a harmóniumot, két hosszú futószőnyeget, 120 darab széket, asztalokat, padokat, szekrényeket (bennük a visszaszármaztatott egyházi iratokkal), oltárterítőket, kályhákat és egyéb értékeket. Tehát nemcsak a bombázás miatt betört összes ablak üvegét kellett megcsináltatni a gyülekezeti tagoknak, hanem a legfontosabb berendezési tárgyakat is valahogy pótolni kellett.

Az elveszett két kötetnyi presbiteri jegyzőkönyv hiányában a meglévő harmadik jegyzőkönyv adatai, köztük Bohunka Lajos felügyelő részletes közgyűlési jegyzőkönyve ad információt a háború előtti és alatti szomorú eseményekről, az elhunyt presbiterekről és mindazon dolgokról, amelyek a gyülekezeti élet újraindításánál mind anyagiakban, mint tárgyakban hiányoztak. A fennmaradt harmadik kötetben található az 1947. december 21-ei harangszentelési ünnepi istentiszteletet követő közgyűlés jegyzőkönyve, amelyben Barna Jenő jegyző részletesen leírta a templomtoronyban lévő két harang történetét is.

1941. március 16-án létrehoztak egy harangalapot, hogy amint az egyházközség a templom építési költsége miatti tartozásokat kiegyenlíti, harangokat is tervezhessenek, ezek ugyanis még hiányoztak a templom tornyából. 1942. május 3-án a presbitérium közölte, hogy Szlezák László budapesti harangöntő mester három harangot javasolt a toronyba: egy 95 kg-os, egy 180 kg-os, majd később egy 295 kg-os harangot. Mindhárom harang közös felirata terv szerint a következő volt: *„Alag-Dunakeszi evangélikus keresztény egyházközség 1942”*. E mellett a 95 kg-os harangra *„Az Isten szeretet”*, a 180 kg-os harangra *„Békesség néktek”*, a nagy harangra pedig *„Jöjjetek énhozzám mindnyájan”* feliratban állapodtak meg Szlezák László harangöntő mesterrel. A várható bekerülési érték a két kisebb harangra 3.900 pengő volt. A megbízást 1942. május 17-én a közgyűlés is elfogadta. A harangöntő 2.000 pengő előleget vett át anyagköltségre, a harangszentelést 1942. szeptember 20-ára tervezték. Sajnos a világháború magyarországi terjedése meghiúsította a gyülekezet és a harangöntő terveit.

Sok év múltán Bohunka Lajos felügyelő újra felvette a kapcsolatot Szlezák László harangöntővel, aki 1947. december 20-ára vállalta a 95 kg-os és a 180 kg-os harang elkészítését, leszállítását és hivatalos átadását. A két harang ára 8.000 Ft lett, amibe a harangöntő az 1942-ben átadott 2.000 pengőt 4000 Ft értékben számította be. A két harangot végül 1947. december 21-én ünnepi istentiszteleten szentelték fel; az igehirdető Zászkaliczky Pál főesperes, fóti lelkész volt. Sajnos a 1948. január 4-ére a nagyobb harang pereméről levált egy darab. Ez feltehetően öntési hibának volt köszönhető, amit a harangöntő nem szívesen ismert el, ám végül – mintegy féléves tárgyalás és egyeztetés után – a sérült

harang helyett, annak anyagát is felhasználva, egy másikat öntött további 500 Ft kifizetése mellett.

Így tehát az 1941-ben elhatározott és 1942-ben megrendelt két harang felhelyezése 1947. december 21-én, a nagyobbik harang ismételt felhelyezése 1948. május 2-án történt meg. A harangok szava azóta is hívja a híveket: vasár- és ünnepnapokon istentiszteletre, mindennap reggel, délben és este hálaadásra.

1947. december 21.

Szólnak már az új harangok,
Zendüljön fel hát az ének:
Hálát mondjon ajkunk
Az egek Istenének!

Ki megsegélt bennünket,
Hogy harangszó kísérettel
Dicsérhetjük szép énekkel.

E napon ím megfogadjuk,
Hogy mi híven kitartunk:
Látogatjuk Isten házát,
S mint hű nyáj megmaradunk.

Megmaradunk mellette,
Ki érettünk keresztre
Feszítette drága testét,
Hogy megmentse nyája lelkét.

Moser Ottóné Bauer Margit verse

Egy fiatal harangkutató, Szládik Marcell
2018-ban készített képet harangjainkról

Lelkészlakás

A templomszentelés ötvenedik jubileumára készült történeti összeállításból idézek: *„Állandó problémája volt az evangélikus gyülekezetnek a lelkészlakás kérdése. Már a templom építése óta foglalkozott a presbitérium a lelkész elhelyezésével. El is készült egy egyszerű kis lelkészlak építési terve, de az akkori idők viharai nem tették lehetővé ennek létrejöttét.*

Gondolt a presbitérium egy kis ház megvásárlására. Adódott is egy lehetőség, amely talán nem is lett volna túl messze a templomtól. Egyik presbiterünk, Mayba Mátyás elhalálozásával lehetőség volt a ház megvásárlására 50.000 Ft-ért, de a lakó különletelepedési kölségét már nem tudta a gyülekezet előteremteni. Matuz László lelkész úr egyik gyülekezeti tagunknál jutott egy albérleti szobához, közel a templomhoz. Miután halaszthatatlanná vált a lelkész úr lakásgondjának megoldása, engedélyt kapott a gyülekezet a templom-telken egy szerény lelkészlakás – vagy inkább legénylakás – építésére. Káldy Zoltán püspök úr is támogatta a tervet. Az építkezés 1965-ben kezdődött meg. Az akkori

lelkészünk, Matuz László és a presbitérium férfi tagjai ásták ki és betonozták az alapot, majd egy kőműves testvérünk, Melich György építette a falakat a presbiterek segédletével."

Ez a lakás egy szobával, étkezővel, főzőfülkével, fürdőszoba-WC-vel és egy kis belépővel rendelkezett. Az alapterület emlékezetem szerint körülbelül 45 négyzetméter lehetett. Már álltak a falak, fent volt a tető, amikor lelkészváltás történt.

1966-ban Matuz László megnősült, és Budapestre került, Bolla Árpád pedig Rákospalotáról Dunakeszire. Matuz László nőtlen volt, Bolla Árpád házasember két gyermekkel. Így nekik az épülő ház nagyon szűkösnek bizonyult. Még idejében sikerült a tervet átdolgozni, és a félkész házat megnagyobbítani még egy szobával és egy elfogadható méretű előszobával. Később még egy teraszt is sikerült létesíteni. Ekképpen a Bolla család is elfért a lakásban. Anyagiakban a lelkészcsalád rokonsága is jelentősen hozzájárult a költségekhez kölcsön formájában, amelyet azután a gyülekezetnek sikerült visszafizetnie.

1980-ban Bolla Árpádék ismét Budapestre kerültek, és a lelkészlakás megüresedett. Bolla Árpád szolgálatát Bohus Imre fóti lelkész vette át. Neki saját lakása volt Fóton, így a ház egy ideig üresen állt, mígnem egy fiatal házaspár, Varga Zoltán és családja kapta meg. Varga Zoltánék vállalták, hogy a feleség kántorizál, a család pedig együtt végzi a templom körüli munkákat, amíg a beadott lakásigényük teljesítése meg nem valósul.

1989-ben Bohus Imre egészségi állapotára tekintettel kérte a dunakeszi gyülekezet pásztorolása alóli felmentését. A szolgálatot Nyírő Olga lelkészi munkatárs vette át Bohus nagytiszteletű úrtól, és kiköltözött Budapestről a parókiára. Ebben az időben szereltettük be a parókia gázkonvektoros fűtését, míg a konyha és előszoba burkolását a lelkésznő jelentős anyagi hozzájárulásával végeztettük el. Ekkor a parókia felújítási költsége 166.000 Ft volt.

1995-ben Nyírő Olga lelkésznő nyugdíjazását kérte, és elhagyta a parókiát is. Dr. Harmati Béla püspök Mónus Lászlót helyettes lelkészként Dunakeszire irányította, és ő költözött be a parókiára. Mivel a gyülekezet 1997-ben egy használt Lada Samara szolgálati gépkocsit kapott, ezért a

parókia mellett egy garázst építtetett a gödi leánygyülekezet anyagi hozzájárulásával.

1999-ben alapvető felújítást kellett a parókián végezni, mert a víz- és szennyvízvezeték-rendszer elöregedett, az elektromos vezetékek egy része pedig a szabványoktól eltérő volta miatt szorult cserére. A parókia felújítási munkáihoz az egyházmegyétől kaptunk anyagi fedezetet. 1999. július 1-jén Mónus László lelkész egészségügyi okok miatt nyugdíjba ment, és elköltözött.

1999 szeptemberében a gyülekezet új lelkészt kapott Kovács László személyében. Ő Orosházáról került Dunakeszire feleségével és három kiskorú gyermekével. 2002-ben az egyik gyermek gyakori légúti megbetegedése, mely asztmás tünetekkel járt, arra engedett következtetni, hogy a rossz hőszigetelésű, nedvesedő parókia is kiváltója a betegségnek. A presbitérium, megértve a lelkészcsalád aggodalmát, a parókia teljes rekonstrukcióját határozta el. A tervezési munkálatokat Mezei Mihály evangélikus építészmérnök végezte el. Az anyagi forrásokra azonban nem volt a gyülekezetnek saját fedezete, ezért a lelkész úr – Karvai Ottóné felügyelő és világi segítőtársak aktív közreműködésével – az akkor lehetséges Széchenyi Terv pályázatra pályázatot készített, amely azonban sajnos nem nyert támogatást.

2003-ban végül az Úr különös kegyelméből a gyülekezet az országos egyháznak az államtól kapott kárpótlási keretéből annyi pénzt kapott, hogy egy teljesen új parókia épülhetett, amelyben már végre lelkészi hivatal is helyet kapott. Mezei Mihály teljesen új tervrajzot készített igazán méltányos áron, a gépészeti munkákat pedig Trenka Péter okl. gáztervező gépészmérnök tervezte meg. A kivitelezőt pályázati úton, egyházmegyei referenciákat is figyelembe véve választotta ki a presbitérium. A kivitelezési munkát a Baksa Attila és Társa Kft. végezte el, a műszaki ellenőr Hámor József okl. építőmérnök volt. A kivitelezés bruttó 37 millió Ft-ba került, amelyhez a dunakeszi önkormányzat 3 millió Ft támogatást adott. A folyamatosan visszaigényelt áfa összegével pótoltuk a még hiányzó pénzeszközt, és ennek révén elvégeztük a templom teljes belső elektromos hálózatának kicserélését és a templom belső festését, a templom bejárata előtt pedig viakolor burkolatot

készíttettünk. Ezzel a lelkészlakás gondja hosszú időre megoldódott, és végre van egy lelkészi hivatal is.

2010-ben ismét egyedülálló lelkész költözött a parókiára. Chikán Katalin frissen végzett beosztott lelkészként csak az alsó szintre költözött be, és a felső szintet egy a feljáróba készíttetett ajtóval, takarékosság címén lezárták. A lelkészi hivatal és a lelkészlakás egészséges különválasztása pár éve megoldódott: a lelkészi hivatal a gyülekezeti terembe került, ahol lehetőség van egyszerre több embert is fogadni, vendégül látni. A parókián továbbra is vannak gyülekezeti alkalmak, az emeleten baba-mama szoba, hittanos estékre hálószoba található. A régi lelkészi hivatala továbbra is irodaként, de immár belső, otthoni helyiségként funkcionál a lelkész számára.

A legutóbbi tíz év története (2009–2019)

2009.

A 2009-es évben országos szinten szigorodtak a középületek villámvédelmére vonatkozó törvények, és elindult a törvények betartásának fokozottabb ellenőrzése is. Egyre több villámcsapás okozta káresemény történt ugyanis az országban. (A közintézmények fogalmába tartoznak a templomok is.) Ezért prioritással sort kellett keríteni mind a dunakeszi, mind az alsógödi és a sződligeti templomunk villámvédelmének felújítására. A dunakeszi templom új, szabványos villámvédelmi rendszere közel 470.000 Ft-ba került.

Szükségessé vált a gyülekezeti terem alagsori bejárati ajtajának cseréje is, mert már nem volt zárható állapotban. Sziráki Gábor asztalos mester, aki a keresztelő medencét is készítette, a régi ajtó stílusában a meglévő méretre készített új ajtót.

A 2009. évi jubileumi ünnepi istentiszteletre és kiállításra restauráltattuk az alagsori oltárképet és a hordozható oltárt, amely egykor az alagi elemi iskola egy osztálytermében kialakított istentiszteleti helyen volt használatban. Az ünnepség konyhai előkészületeit segítendő elkészült az új konyhaszekrénysor és pult az egyik gyülekezeti tagtól adományként kapott hűtőszekrény és gáztűzhely mellett.

2010.

2010. augusztus 1-jével lelkészváltás történt gyülekezetünkben. Kovács László, aki 1999 szeptemberétől volt parókus lelkész, elköltözött. Helyette dr. Fabiny Tamás püspök Chikán Katalint helyezte a dunakeszi, gödi és sződligeti gyülekezetekbe beosztott lelkészi státuszba. Lelkésznőnknek ez az első állomáshelye nem kis feladatot adott lelkészi szolgálata kezdésére. A helyi ismeretek megszerzésében a presbiterek és hittestvérek készségesen segítették. A lelkészváltás okán a parókia földszinti részében sürgősen tisztasági festést végeztettünk. Költséges feladat volt a templom ereszcsatorna-rendszerének tisztítása, javítása és duguláselhárítása, közel 390.000 Ft-os kiadással. Mekis Ádám esperes minden lelkészi-teológiai szolgálatában készségesen, és az egyházi törvények szerint támogatta lelkésznőnket.

2011.

2011-es év is eseménydús volt. Nyár elején szomorúan konstatáltuk, hogy a templomtelken épült parókia süllyesztett garázs felőli oldala beázott. A vállalkozó szellemű presbiterek összefogtak, és igyekeztek saját erőből, költségkímélő módon teljesen újjáépíteni a beázást okozó részt, és a parókiában is helyrehozni a beázás okozta károkat. Ritka összefogás mutatkozott ennek a nem kis feladatnak a megoldásában: aki csak tudott, ereje, tudása szerint részt vállalt a munkában, és a 2012-es évre sokat meg tudtunk spórolni gyülekezetünknek, mivel a garázsszigetelés előkészületi munkáit a gyülekezeti tagok végezték.

Templomunk harangjainak 1986-ban kialakított elektromos működtetése javíthatatlanná vált. Az új elektromos rendszer kiépítését a Mezei József Alapítvány finanszírozta.

Ebben az évben indult el a családi istentiszteletek havi egyszeri szokása, amely sokakat vonzott be gyülekezetünk életébe, és sokakkal szerettette meg a templomba járást. Megalakult a dunakeszi ifjúsági kórus, amely három fővel részt vett az egyházmegyei kórustalálkozón is. Bátorságukat és a tiszta hangokat elismerően nyugtázták a többi gyülekezet részéről. Dunakeszin elindult az óvodai hitoktatás is, amely által sokakat a karácsonyi templomi műsorunkban való szereplésre is el tudtunk hívni.

2012.

A 2012. év egyházunk minden szintjén a tisztújítás éve volt. Presbitereink közül hárman életkorukra és egészségi állapotukra tekintettel elköszöntek. Szolgálatukat az egyházközség vezetősége jegyzőkönyvileg is megköszönte, kérve, hogy ha erejük és egészségük engedi, továbbra is legyenek aktív tagjai a gyülekezetnek. Helyükbe fiatalabb tagok léptek, akik lelkesedéssel vették fel a szolgálatot. A felügyelői feladatvállalásban Dr. Magyar Imrét, aki családja miatt Budapestre költözött, váltotta a gyülekezet történetének első olyan felügyelője, Dr. Ittzés Máté, aki a gödi fília tagjaként lett a gödi, dunakeszi és sződligeti evangélikusok között a lelkész vezető szolgatársa.

2012. május 20-án Polgár Rózsa Kossuth-díjas kárpitművész volt gyülekezetünk vendége abból az alkalomból, hogy az Iparművészeti Múzeumban életmű-kiállítása volt. Az alkotót férje, dr. Harmati Béla nyugalmazott evangélikus püspök is elkísérte. Mindketten már az 1960-as évek óta gyakori vendégei voltak gyülekezetünknek, püspök úr pedig kisegítő igehirdetőként tevékenykedett itt Bolla Árpád lelkészi szolgálata idején, 1966–1980 között. Polgár Rózsa megtekintésre magával hozott pár alkotást is, és két könyvéből is vásárolhattunk.

Ebben az évben egy újszerű szolgálat került a templomunkba az alagi Szent Imre templomból: a mi gyülekezeti termünk előterében kerül sor heti két alkalommal a karitatív kenyérosztásra. Az ötlet Denke Emma katolikus hittestvéré, a szállítás, kiosztás és imádság szolgálatában az Élő Reménység Alapítvány tagjai gyülekezeti tagjainkat bevonva a mai napig tevékenyen dolgoznak.

Ez év nyarán a templomkert Verseny utcai oldalán két idős fa veszélyesen megsérült. A szomszédos tüzép telep tulajdonosa felajánlotta, hogy kivágja és elszállítja a sérült fákat. 2012-ben került sor templomban speciális hangosító berendezés vásárlására is, amelyet a budahegyvidéki testvérgyülekezetünk bőkezűen támogatott. A beszerzést és telepítést Borsos Tamás presbiterünk végezte.

Először rendezték meg Dunakeszin a Házasság hetét, amelynek szervezésébe mi is bekapcsolódtunk. A filmvetítésekre azóta is az

evangélikus gyülekezeti teremben kerül sor a februári hét programjai között.

Pünkösdkor sikeres konfirmációi vizsgát tett az első csapat, akik két évig tanulták a bibliai, gyakorlati, dogmatikai alapokat, majd ezután részesedhettek az Úr szent vacsorájában. Gyülekezetünk támogatásával a fiatalok és lelkészük a tavaszi piliscsabai konfirmandus táborban vettek részt.

A gyülekezet vállalkozó tagjai élménydús kirándulásra mentek: Esztergomba utaztak vonattal, majd vissza hajóval. A látványosságok, az áhítat, a finom ebéd és a Turcsányi házaspárnak köszönhető kiváló szervezés csak növelte a közöttünk lévő jó közösséget.

Meglátogatott bennünket a norvégiai Sykkylven evangélikus lelkésze, Erlend Lunde, akit két hétre szívesen fogadtak be és láttak vendégül gyülekezeti tagjaink és lelkészünk. A norvég és magyar egyház cserekapcsolatának köszönhetően gyülekezetünk lelkésze is járhatott 2011-ben Norvégiában, ennek párja volt a 2012-es látogatás.

2013.

2013 az örömteli egymásra találás éve volt. Lelkészünknek sikeresen letette a parókusi vizsgát, mely két év gyülekezeti gyakorlat után a megválaszthatósághoz és a beiktathatósághoz szükséges. Ezek után a 2013. június 2-ai közgyűlésen a gyülekezet parókus lelkészévé választotta Chikán Katalint; a megválasztás június 10-én jogerőre emelkedett. Ezt követően 2013. június 30-án volt az ünnepi beiktató istentisztelet, és az azt követő közgyűlés jegyzőkönyve is rögzítette a beiktatás tényét. A gyülekezet az iktatás alkalmából egy hajdúszoboszlói nyaralást adott ajándékba lelkészének ezzel a jeligével: *„Most választottunk meg, de el is küldünk, hogy kipihend a szolgálat fáradalmait!”*

2013-ban vendégül láttuk az evangélikus teológia harmadéves hallgatóit, akik passiójátékot adtak elő a megtelt dunakeszi templomban. 2013. augusztus 20-án a városi ünnepség helyszíne evangélikus templomunk volt, ahol az alkalmankénti gyülekezeti kórus új tagokkal bővült, és lelkesen szolgált.

Feladat is adódott ebben az évben: a templomkertnek a városi posta épületével közös kerítésének cseréje halaszthatatlanná vált. A feladattal

járó fizikai munkát megint az összetartó presbiterek és gyülekezeti tagok végezték, így csak a – nem kevés – anyagszükségletet kellett kifizetni. Emellett apróbb hétköznapi feladatok is adódtak: a bejárati kapu javítása, kúttisztítás, stb.

2014.

Lelkészünknek új feladatköre lett: a 2011/CXC. számú közoktatási törvényben deklarált iskolai és óvodai hitoktatás, amelyet a szeptember 1-jén kezdődő tanévvel vezettek be. Ebben az évben Dunakeszin öt nagy létszámú általános iskolai osztályban, továbbá Gödön lévő általános iskolákban és óvodákban lett meghirdetve az evangélikus hittanóra választási lehetőségként. A kezdeti hónapok még sok problémás helyzetet hoztak, amelyeket lelkésznőnknek sokáig egyedül kellett tisztázni és valamilyen módon megoldani. Kezdetben nem volt segítsége, mert a hitoktatást csak arra jogosult, végzettséggel rendelkező személy végezheti. Istennek hála, ezeket a kezdeti problémákat az országos egyházvezetésben is érzékelték, és szinte minden téren igyekeztek segítséget nyújtani. Az évek múltán egyre növekedő számú hittanórák megtartásába két hitoktató testvér is csatlakozott: Simon Gáborné és Varga-Tóth Tímea, majd pár évvel később Tóthné Barcs Ágnes.

2012-ben gyülekezetünk pár hittanosával az országos evangélikus hittantáborban Bogácson töltöttünk egy hetet, 2013-ban Piliscsabán voltunk szintén országos egyházi szervezésben, majd 2014-ben Dunakeszin tartottunk hittantábort a gyerekeknek sokkal nagyobb létszámban, mint addig valaha.

2014-ben a tisztségviselői csapat új könyvelővel bővült Rákosné Gálik Eszter személyében, akit a gyülekezet erre a tisztségre megválasztott. Neki adta át a sok éves szolgálatát Karvainé Éber Zsuzsa könyvelő, aki mellesleg korábban ugyanolyan hűségesen a felügyelői tisztségben is jeleskedett, ám betegsége miatt indokolttá vált a tisztújítás.

A 2014. év első fele rendkívüli esőzésekkel telt. Ez a körülmény kellemetlen károkat okozott mind a templomban, mind a parókia garázsában. A gyülekezeti terem szennyvízrendszerének visszacsapó szelepe elromlott, a szennyvíz elöntötte a vizesblokkokat, az előteret, és a gyülekezeti terembe is befolyt. Ennek kitakarítása és a kár elhárítása mellett szükséges volt a visszacsapó szelep cseréje. Sürgősen meg kellett

oldani a garázs vízelvezetését, csatornába való bekötését és a födémjének szigetelését is. A rendkívüli kárelhárítási kiadásokból a biztosító egy részt megtérített.

Ennek az évnek a nyarán norvég lelkészházaspár volt Dunakeszin vendégségben, mert a Balatonra érkeztek nyaralni családjukkal, így tovább folytathattuk a megkezdett jó kapcsolatot a norvég evangélikus testvérekkel immáron városnézéssel és a parókián való vendéglátással.

Az önkormányzattól kapott támogatás lehetővé tette, hogy a templomkert rendezésére is gondot fordítsunk, feltöltéssel, örökzöldek vásárlásával és ültetésével, valamint a kerítés részleges festésével.

2014 bizonyos értelemben az ökumené éve volt, mert kiemelkedően magas létszámban vettünk részt a környékbeli ökumenikus alkalmakon januárban, és decemberben nálunk szerveztük meg a közös ádventi ökumenikus szeretetvendégséget.

Ebben az évben vált szükségessé irataink rendbe tétele is, így hosszú munka eredményeképpen megszületett a gyülekezet szervezeti és működési, valamint irat- és pénzkezelési szabályzata, amely a presbiterek, de elsősorban a számvevőszéki elnök munkáját dicséri. 2014-re megszokottá vált gyülekezetünkben a húsvéti borítékos céladomány szokása, amely minden évben egy meghatározott felújítást támogat. 2014 karácsonyára teljesen megújult a honlapunk egy gyülekezeti tagunk adományaként, így innentől kezdve ott is sokan olvashatnak rólunk hiteles forrásból.

2015.

2015-ben jelentős változás történt a gyülekezeti alapítvány terén. Az 1997-ben létrehozott Mezei József Alapítványt a törvényi változások miatt már nem lehetett működtetni, ezért annak megszüntetése érdekében ebben az évben elindítottuk a törvényi eljárásokat. Ugyanakkor a presbitérium szükségesnek látta, hogy az új törvényi szabályozásokkal összhangban egy új alapítványt hozzon létre, amelynek névadója egy régebben elhunyt egykori kedves gyülekezeti tagunk, presbiterünk költőként használt neve: Hespné Házos Mária Evangélikus Alapítvány. Az új alapítvány induló tőkéje egy magánszemély névtelen bőkezű adománya volt. Tarján Gábor kuratóriumi elnök a 2015. március 18-ai presbiteri ülésen jelentette be, hogy az alapítványt bejegyezték.

Presbitereink aktívan végezték dolgukat gyülekezeten belül is, ugyanakkor az egyházban is képviselték gyülekezetünket, amikor részt vettek az országos presbitertalálkozón.

Ebben az évben a gyülekezeti terem festésére, valamint a kárpitozott székek tisztítására került sor. Az alagsorban használaton kívül helyezett harmóniumokat lelkészünk a fóti kántorképzőnek ajánlotta fel; jó helyre kerültek, a jövő kántorai gyakorolhatnak rajtuk. Különösen fontos volt a gyülekezeti terem frissítése, mert először ebben az évben lelkészünk és a gyülekezet (a korábbi két napos táborok után) öt napos bejárós evangélikus gyermektábort hirdetett szolid önköltséges formában, sok-sok segítő tevőleges, anyagi és természetbeni támogatása mellett. A fő hadiszállás természetesen a gyülekezeti terem és a templomkert volt, de egyik nap buszos kiránduláson vettek részt a gyermekek, a tábori segítők és a szülők. A táborban imádság, énektanulás, egy bibliai történet feldolgozása, kézműves-foglalkozás és sok sport volt a program. Az önkormányzat a gyermektáborozást pályázati formában anyagilag támogatta. Ebben az évben különösen nagy létszámban jelentkeztek gyermekek a Mikulás-ünnepre és egyben tábortalálkozóra, amelyre sok adományt kaptunk, így ezeket a karácsonyi gyermekcsomagokra használtuk fel.

Szükségessé vált a parókia emeleti részének kifestése is (amely 2010-ben a rendelkezésre álló idő rövidsége miatt elmaradt).

2016.

A 2016-os év két rendkívül jelentős és évek óta aktuális feladat megoldására adott lehetőséget: templomunk ablakainak utólagos hőszigetelésére és oltárképünk restaurálására. Az ablakok szigetelését, pontosabban a meglévő ablakokhoz illeszkedő „belső ablakok” beépítését egy presbitertársunk, Konyhás Béla és cége saját fizikai erővel, nagyon költségtakarékosan végezte el. Oltárképünk szakszerű restaurálását Mészöly Zsófia restaurátornő végezte az országos egyház szakmai ellenőrzésével. Az oltárkép-restaurálást a Mezei József Alapítvány finanszírozta, de pályázati támogatást is kaptunk hozzá, míg a templomablakokkal kapcsolatos munkálatokhoz önkormányzati pályázaton nyertünk támogatást. A munka elkészültével hálaadó istentiszteleten ünnepeltük ezeket a számunkra nagy beruházásokat.

2016-ban lelkészünknek már volt hitoktatói segítsége, amire nagy szükség is van, hiszen igen örömteli módon nagy azoknak az iskoláknak és óvodáknak a száma, ahol evangélikus hitoktatást kértek a szülők, de a távolságok és a tanrendi időpontokhoz való igazodás nem könnyű feladatokat jelent. Mindemellett ebben az évben növekedett a lelkigondozói beszélgetésben résztvevő hívek száma is. 2016-ban a korábbiaknál is több gyermek jelentkezett a júniusi öt napos nyári napközis táborra, így elértük a 60 fős létszámot is. Ez is jele annak, hogy mind a gyermekek, mind a szülők körében már szinte igényként merült fel a lelkésznőnk és munkatársai szervezésében összeállított és megtartott evangélikus táborban való részvétel. Természetesen a szerdai kirándulónap is osztatlan sikert aratott.

Részt vettünk és evangélikus sátrat szerveztünk a dunakeszi Keszifeszten. Az országos egyháztól új autót nyertünk üzembentartási használatra a gyülekezeti munkák megsegítésére, és először szerveztük meg a presbiteri hétvégénket Bánkon, amely építette a sok munkaterületen szolgálók összetartó közösségét. Ebben az évben, már a reformáció 500. évfordulójára készülve került sor a gyülekezeti autóbuszos emlékkirándulásra Vizsolyba, a magyar nyelvű biblianyomtatás emblematikus helyére és környékére, amelyre olyan nagy volt az érdeklődés, hogy a résztvevők számának az önkormányzat által biztosított busz befogadóképessége szabott csak határt.

Októberben családi istentiszteletünket dr. Fabiny Tamás püspök és Mekis Ádám esperes látogatta meg.

A presbitériumból hárman távoztak nézeteltérés, valamint munkahelyi elfoglaltság miatt, ami egy ideig nehéz terhet rótt a presbiteri közösségre és egész gyülekezetünkre.

2017.

Ebben az évben újabb jelentős feladat előtt állt gyülekezetünk. Egy nagyobb vihar után konstatáltuk, hogy templomunk palatetője, különösen a déli oldalon, itt-ott megsérült, palatáblák törtek el és csúsztak el a helyükről. Sürgősen szakembert kellett keresni a munkálatokra. A presbitertársak vállvetve igyekeztek szakembert, árajánlatot és pénzügyi forrást találni erre az igen nagy és sürgős feladatra. Júliusban megtörtént a tetőrenoválás: ötvennél is több pala

beszerzése, a tető kijavítása, letisztítása a mohás szennyeződéstől, beázás-mentesítés és a palák négy rétegű bevonattal való lekezelése. A fő érdem a forráskeresésben Turcsányi Tamásné testvérünké, a műszaki feladatok koordinálásában Borsos Tamás presbiterünké, főként ők vitték vállukon a munkát. A feladathoz önkormányzati támogatást is kaptunk, amire nagy szüksége is volt gyülekezetünknek, dacára annak, hogy a hittestvérek közül sokan céladománnyal is segítették gyülekezetünk pénzügyi helyzetét. A következő évben a templomtoronynál folytatódott a felújítási munka.

Megszerveztük az első ifjúsági tóparti tábort a Balatonnál, amely két hitoktatónk szervezésében és családi támogatással valósult meg. Ezekre az alkalmakra mindig bővült a játékszerek és sportszerek választéka is, továbbá egy projektor és egy szintetizátor vásárlására is sor került. Hittanosaink közül egy csoport megnyerte az országos evangélikus hittanverseny egyházmegyei fordulóját, miután kiválóan megtanulták Pál apostoli missziói útjait.

A reformációi emlékév ajándékaként nagyon sok programot szerveztünk, és bőséges áldásban részesültünk. Pünkösdkor evangélizációt tartottunk, amelyen Ittzés János nyugalmazott püspök hirdette az igét, majd május 28-án egy lélekemelő, szép zenei alkalomra került sor templomunkban. „Zenei hitvallásaink” címmel, „Protestáns zenei kincsek a magyar reformációban” alcímmel Mekis Péter orgonaművész, a Budapest-Deák téri evangélikus templom kántora, valamint Selmeci Noémi szoprán énekesnő adott hangversenyt. A hallgatóság átszellemülten hallgatta az előadókat.

Gyülekezetünk ez évi buszkirándulásának úticélja (Sárvár) is illeszkedett a reformáció 500 éves jubileumához. A Nádasdy-várban megtekintettük a jubileumi keresztény kiállítást megtekintése, és találkoztunk a szervezésben aktívan résztvevő sárvári evangélikus gyülekezet tagjaival. Dunakeszi önkormányzatunk most is kedvezményesen bocsátotta rendelkezésünkre egyik autóbuszát. Emlékezetes, szép napot tudtunk Sárváron eltölteni.

A lutheri reformáció 500 éves jubileuma kapcsán gyümölcsfa-ültetési akcióra került sor az ország evangélikus templomainak kertjeiben. Dunakeszin egy körtefacsemete elültetésére került sor. Az október 31-ei

reformációi ünnepi istentisztelet alatt ötletes kézműves-foglalkozást tartottunk a gyermekeknek, majd ezután énekszóval kísért fáklyás felvonulásra indultunk a dunakeszi városháza mögötti főtérre, együtt kicsik és nagyok, a református és katolikus testvérekkel karöltve. Ezen az estén templomudvarunkon élő Luther-rózsa-alakzatba álltunk, amelyet a sötétben lámpásaink világítottak meg.

A római katolikus plébánostól, Kecskés Attilától meghívást kaptunk egy előadásra, amelyet lelkészünk tartott „Én így látom a reformációt" címmel.

Ez év novemberében Chikán Katalin lelkésznőnk – két hét tanulmányi szabadságot véve ki a gyülekezeti munkából – Wittenbergbe utazott, ő képviselte ugyanis egyházunkat az ottani Luther-szemináriumon. A szokásos tavaszi bánki presbiteri hétvége mellett novemberben egy külön presbiteri napot is tartottunk, hiszen a presbiterek és tisztségviselők hat éves ciklusa a vége felé kezdett járni, és többen szerettek volna számadást készíteni szolgálatukról. Ebben Johann Gyula mentálhigiénés szakember, csömöri evangélikus lelkész segített bennünket.

2018.

2018-ban az egyházi tisztségviselők hatévente ismétlődő választása Dunakeszin is lezajlott. Új presbitereket iktattunk be, egy új pénztárost és két főállású hitoktatót, valamint mindazokat is, akik megújították hűségesküjüket a következő évekre, és az előző ciklusban is szolgálatot vállaltak a gyülekezeti munka sok területén. Kísérje Urunk áldása vállalt szolgálatukat!

Megrendeztük az első gyülekezeti farsangot, ahol népzenére táncoltatott meg bennünket a Hettyenfütty együttes. Tovább folytattuk az Anyák napi istentisztelet és az ádventi gyermekkarácsony sokakat megmozgató szokását is új munkatársaink segítségével.

Gyülekezetünk lelkésze a diakóniai szolgálati területen kezdett el dolgozni a meglévő gyülekezeti lelkészség mellett, mert a Sztehlo Gábor Evangélikus Szeretetszolgálat dunakeszi rehabilitációs intézetében püspöki megbízásra a fogyatékkal élő között a mai napig ellátja a lelki élet szervezését.

Április 22-én „A Biblia növényei” címmel Fráter Erzsébet, a Vácrátóti Botanikus Kert kutató biológusa tartott vetítettképes, interaktív előadást gyülekezeti termünkben.

Ebben az évben is megtartottuk a szokásos júniusi gyermektábort a gyülekezeti teremben és a templomkertben; természetesen az ilyenkor szokásos egy napos kirándulás sem maradt el. A II. tóparti ifjúsági tábor Bánkra utazott, ahonnan a résztvevők sok élménnyel tértek haza.

Szeptemberben Sziráki Gábor helyi asztalos elkészítette a hirdetések felolvasására szolgáló ambót, igazodva a templomban lévő többi berendezés stílusához. Részt vettünk a Keszifeszten, ahol sátorban beszélgettünk az érdeklődőkkel. Közös reformációi istentiszteletet tartottunk a református testvérekkel az evangélikus templomban, és együtt vettünk velük úrvacsorát. Október 4-én „Szolga csak egy van, az Isten” címmel dr. Fabiny Tamás püspök és Gryllus Dániel közös verses-zenés előadására került sor templomunkban, amelyen Weöres Sándor evangélikus költő verseiből szemezgettek. Önkormányzati és egyéb támogatásból a Keresztény Értelmiségiek Szövetsége szervezésében tudtuk meghívni gyülekezetünkbe Gryllus Vilmost, aki az ádventi időben a gyerekek kedvére zenélt és dalolt. Nagy érdeklődés mellett megtartottuk a Mikulás-ünnepet is, külön a kamaszoknak, külön a kisebbeknek.

Ebben az évben folytatódott templomunk tetőszerkezetének felújítása. Most a 30 méter magas nagytorony palaborításának javító, szigetelő munkálatai és festése következett. A torony mérete és nehezen hozzáférhető volta önmagában is kihívást jelentett a vállalkozó megtalálására és a bekerülési összeg előteremtésére. Emellett rendbe tettük a templom ereszeit és lefolyóit. Áldás volt a közreműködő presbiterek munkáján: találtak kivitelezőt, lett pénzügyi forrás (az országos egyháztól és az önkormányzattól kaptunk támogatást), így elkészülhetett a torony borításának felújítása.

2019.

Idén, 2019-ben, amikor tudtuk, hogy kerek évfordulója lesz templomunknak, egy-két hónapra helyet adtunk a Szent Imre Katolikus Plébánia 9 órakor tartandó miséinek, ugyanis az ő templomuk teljes

felújítás alatt állt. Szép gesztus volt tőlük, hogy megkerestek bennünket, hiszen az ő templomukat is abban évben szentelték fel, mint a miénket.

Márciusban közös családi istentiszteletet tartottunk az újpesti evangélikus testvérekkel, és egy felszabadult hangulatú, sokakat megmozgató alkalmon vehettünk részt. Áprilisban nálunk ülésezett az Északi Egyházkerület közgyűlése, amelynek vendégségét mi készítettük el. Volt olyan lelkész, aki még sosem járt templomunkban, ezért örömmel tartottunk nekik ismertetőt évfordulós templomunkról.

2019-ben lett 5. éves a napközis hittantáborunk, amelynek örömére ismét sokan gyülekezetünk össze az iskolai szünet első hetében. Szokássá vált 5 év alatt, hogy a táborzáró istentiszteleten gyülekezeti tagok, szülők is részt vesznek, és a tábor átalakul gyülekezeti délutánná.

Ez az év tehát a hálaadó emlékezés éve. Hálát adunk Urunknak, Istenünknek, hogy megtart bennünket hitünkben, megbocsátja tévedéseinket, bűneinket, erőt ad a helytálláshoz családban, egyházban, nemzetben, hogy egész életünkkel, tetteinkkel hirdethessük: *„Az Isten szeretet.”* (1Jn 4,8)

Mezei József Evangélikus Alapítvány 1997-2017

A Mezei József Evangélikus Alapítvány létrehozásának ötlete abból a gyülekezeti igényből, vágyból született, hogy legyen orgonája a templomnak. Az alapítás évében egy már elhunyt kedves hittestvérünk jelentős adományával indult az alapító támogatók gyűjtése. Mónus László akkori gyülekezeti lelkész kitartó látogatása eredményeként 26 evangélikus család lett alapító, és az alapítványt 1997 decemberében 200.000 Ft induló tőkével, dr. Kratochwill Ottó ügyvéd iratai alapján törvényesen bejegyezték. A törvényes várakozási idő leteltével az alapítvány fogadhatta az SZJA 1 %-át felajánlók adományát, és több gazdasági társaság, egyéni vállalkozó is adakozott az orgonaépítés céljára kisebb-nagyobb összeggel. Lassacskán elkezdett növekedni az alapítvány vagyona a bankban. Az évek során különféle egyházzenei alkalmakat szerveztünk, és a fellépők szerény tiszteletdíját az alapítvány finanszírozta. Ilyen volt Sellei Zoltán előadóművész verses estje, Gryllus

Dániel és társai Pál apostol leveleiből készült előadóestje, a Budapest Fasori Evangélikus Gimnázium tanárainak kamarazenekari estje, dr. Csiba Árpádné, Nagy Alice jubileumi kerámia-kiállításának költsége, hogy csak a legemlékezetesebbeket soroljuk. Ezek az alkalmak az irodalmi értéken túl mindig több adományt hoztak, mint költséget jelentettek. 2006-ban egy evangélikus testvérünk 300.000 Ft-os adományával elérhető közelségbe került egy digitális orgona megvásárlása. 2007-ben ünnepi keretek között Mekis Ádám esperes úr felszentelte az orgonánkat, és fia, Mekis Péter, akkor még kezdő orgonista bemutatta, „mit tud" értő kezek alatt az új Johannus orgona. Az alapítvány élt tovább, adományokból és az SZJA 1 %-ból származó bevételből továbbra is egyházzenei alkalmakat és hitéleti szolgálatokat finanszíroztunk, miközben igyekeztünk mindenben pontosan megfelelni az adóhivatalnak benyújtandó munkás beszámolókban is. Az alapítvány pénzeszközeiből készült el a kórusablakban lévő Luther rózsa, a 70 éves jubileumra felújított hordozható oltár, összecsukható szószék és az oltárkép restaurálása, 2011-ben a harangok elektromos rendszerének kiépítése, 2016-ban az oltárkép restaurálási költségének 25 %-a. 2010-től pedig a 75 év feletti gyülekezeti tagoknak karácsonyi ajándékcsomagokat készítettünk, és finanszíroztunk alapítványi keretösszegből. 2013 év végén új törvényt hoztak, mely előírásainak már a Mezei József Evangélikus Alapítvány nem felelt meg, ezért a presbitérium elhatározta az alapítvány felszámolását. A felszámolási, pontosabban a jogutód nélküli megszűnés bürokratikus útvesztőiben a munka többször elakadt, végül 2017 februárjában a Mezei József Evangélikus Alapítványt az országos névjegyzékből törölték, az alapítvány megszűnt.
Hivatalos iratait az Országos Evangélikus Levéltár befogadta.

Hespné Házos Mária Evangélikus Alapítvány

Dunakeszi, gödi, sződligeti evangélikusok összefogásában jött létre a Hespné Házos Mária Evangélikus Alapítvány 2014-ben, majd 2015. március 4-i dátummal vették nyilvántartásba a Budapest Környéki

Törvényszéken. Névadónk dunakeszi keresztyén költőnő volt, a helyi közélet aktív és példamutató szereplője. "Az én világom" címen jelent meg verseskötete és évtizedekig jelentős szerepet játszott gyülekezetünk életében.

Az Alapítvány létrehozásakor is kimondott cél volt, hogy 1 %-os alapítvánnyá váljunk, megkönnyítendő az alapítványi célokat támogatni kívánók dolgát. Erőfeszítéseinek siker kísérte és a 2018. rendelkező évben (azaz a 2017-es évről szóló adóbevallások nyomán) a NAV értesítése alapján 129.356 Ft volt a Hespné Házos Mária Evangélikus Alapítvány javára felajánlott szja 1 %-os összeg. A 2019-es évnek azzal a céllal futunk neki, hogy ezt az összeget megduplázzuk!

Az Alapítvány alapító okirata szerint a következő főbb tevékenységeket végzi:

- A Dunakeszi Evangélikus Egyházközség hitéleti központjának - templomának, gyülekezeti helységeinek, parókiájának és ezek környezetének karbantartása, rendszeres ápolása és a lehetőségek szerinti továbbfejlesztése
- Gyermek, ifjúsági, felnőtt egyházi, kulturális, sport tevékenységek szervezése nemcsak gyülekezeti tagok számára
- Szociálisan hátrányos helyzetű családok számára rendszeres adománygyűjtés és kiosztás (felekezeti hovatartozástól függetlenül)
- Dunakeszi Evangélikus Egyházközség területén élő idős gyülekezeti tagok látogatása, lelki gondozása
- Az egyházközséghez tartozók emberi jogainak védelme.

A fentieknek megfelelően az Alapítvány minden anyagi forrását transzparens módon a Gyülekezet által vállalt humanitárius célokra fordította.

Az Alapítvány Adószáma: 18651797-1-13; az Alapítvány nyilvántartási száma: 13-01-0003691 ...és természetesen megtalál minket a NAV 1 %-os listáján is a 12370-es sorszám alatt. Gondoljon ránk az idén (is) az 1 %-ával! Erős vár a mi Istenünk!

Tarján Gábor alapítványi elnök

Hálaadás előrement lelkészeinkért…

(megjelent a Evangélikusok vagyunk gyülekezeti újság 2016 ádventi-karácsonyi számában)

Az október 31-ei reformáció ünneplése után halottainkra emlékezünk, majd mindenki a saját életérzése szerint gyertyát, mécsest gyújt előrement szerettei sírjánál vagy egy közös emlékezési helyen, esetleg a fényképe mellett a lakásában. Épp tíz éve annak, hogy két korábbi gyülekezeti lelkészünk is eltávozott az élők közül: Bolla Árpád és Nyírő Olga. Ennek a tíz éves évfordulónak a kapcsán most emlékező szeretettel és tisztelettel, Urunknak hálát adva vegyük sorra gyülekezetünkben szolgált lelkészeinket.

Mezei József esperes, a dunakeszi templom építtetője 1950-ig szolgált gyülekezetünkben. Az akkori egyházvezetés nemtelen módon megfosztotta esperesi tisztségétől, és félreállította. Magas kort élt meg, templomunk 1969-ban tartott jubileumi hálaadó istentiszteletére még el tudott jönni. Sírja a kondorosi temetőben van. Őt a fáradhatatlan gyülekezetteremtő és templomépítő lelkészként emlegetjük. Életrajza bekerült a Dunakeszi híres embereiről összeállított almanachba.

Matuz László váci segédlelkészsége után 1950-ben került a dunakeszi gyülekezetbe lelkésznek. Szolgálatát Reményik Sándor „Ahogy lehet…” című verséve jellemezhetjük. Végig kitartott a Rákosi-rendszer alatt, 1956 idején és utána, 1965-ig. Aki akkor élt és eszmélt, tudja, mit jelentett ezekben az években egy evangélikus lelkésznek istentisztelet tartani, temetni, esketni, konfirmálni, hittanórát tartani csöndes, szívós alázattal, egyenes derékkal. Matuz László lelkész 1996-ban halt meg, hamvai a rákospalotai temetőben vannak, szülei családi sírboltjában.

Bolla Árpád segédlelkészként került Rákospalotáról Dunakeszire 1965-ben, aztán Gödre és Sződligetre is. Az ő szolgálatát 1954-től 1975-ig az „örökös segédlelkészség” jellemezte, csak 1975-től lehetett parókus lelkész. Akik ismerték, tudták, hogy az akkori egyházvezetés nem engedte, hogy parókus lelkész legyen. Bolla Árpád, a világjáró, minden körülmény között és minden élethelyzetben, minden tevékenységével az Urat szolgáló lelkész volt. Lelkészi szolgálata mellett világi állása révén (villanyszerelő is volt) sok minden megesett vele. Bár püspöke még

Csehszlovákiába se engedte ki, világi állása kapcsán épp a szigorú püspökével találkozott Irakban; Lyonban a kiállítási pavilonban De Gaulle-nak és a lyoni polgármesternek ebédet főzött, s közben magyarországi képeket vetített. Ur városából emléktéglákat hozott a híveinek; Németországban fatemplomot bontott, és hazahozva Piliscsabán a Béthel Missziói Otthonban többedmagával felépítette. Az azóta leégett Budapest Sportcsarnokban éjt nappallá téve szerelt a Lutheránus Világszövetség 1984-es magyarországi találkozójára. Mindezek mellett Dunakeszin befejezte a megkezdett parókiaépítést, tataroztatta a templom homlokzatát, cseréltette az ablakok üvegét a fasori templom mintájára, örökölt anyagból új esőcsatornákat hajlíttatott, a sződligetieknek pénzt kerített a templom felének leválasztásával, Felsőgödön Erdért faházból imaházat épített egy adományként kapott telekre, hogy csak néhány kuriózumot említsek. Végül 1980-ban a rákospalotai presbitérium „visszakönyörögte" őt Dunakesziről, hogy az akkor talajvíztől felvizesedett és veszélyben lévő nagytemplomot megmentse, és a két pártra szakadt gyülekezetet megbékítse. Nyugdíjazása után három évig, 1997-ig Sao Paulóban volt a kitelepült magyarok lelkésze. 2006-ban kórházlelkészként, rákos betegek vigasztalójaként, mint aki maga is ezzel a kórral küzd, érkezett meg Urunkhoz. Hamvai a Budapest-Deák téri templom altemplomában vannak.

Bohus Imre fóti evangélikus lelkész következett Dunakeszin, 1980-tól 1998-ig. Imre bácsit idén (2016-ban) búcsúztattuk el földi életútjának végén. Minap egy meghívó szórólap került a kezembe. A meghívó szövege: *„2000. június 4-én, vasárnap du. 4 órakor szeretetvendégséget tartunk. Folytatódik az előadássorozat »A keresztény egyház első évtizedei« címmel. Meghívott előadónk Bohus Imre lelkész Fótról. Az előadás János evangélista és az ún. jánosi kör sajátos gondolkodásába vezet be."* Sokan még ma is emlékszünk erre az alkalomra. Imre bácsi bibliamagyarázatai és teológiai tudása miatt lelkészberkekben is nagy tiszteletnek és elismerésnek örvendett, őt magát a szerénység jellemezte. Mi, dunakesziek csak az évek során jöttünk rá, mekkora kincsekben volt részünk igehirdetései alkalmával. Bohus Imre türelemmel viselt súlyos betegség után hunyt el, a fóti temetőben pihen, míg lelke az Úrnál van.

Nyírő Olga, néhai Nyírő József szentgotthárdi lelkész 1931-ben született leánygyermeke szülei hivatása miatt és saját Krisztus-követő gerinces kiállása okán sok-sok hányattatás után nehezen tudott leérettségizni és levelező tagozaton lelkészi képesítést szerezni. 1988-tól első gyülekezete volt a dunakeszi, majd később a gödi és a sződligeti gyülekezet. Első Dunakeszin töltött évére esett a templom 50 éves jubileuma. Az akkori romániai események következtében sok szász evangélikus indult útnak Németország felé, de az ideiglenesen Magyarországon töltött időszak alatt sokat segítettek a templom renoválásában segédmunkásként. Nyírő Olga nem vezetett autót, de fáradhatatlanul tette dolgát: kora reggel vonattal járt Felsőgödre, onnan egy presbiter vitte autójával Alsógödre istentiszteletre, és onnan hozták tovább Dunakeszire. Sokat tett a parókia belső korszerűsítéséért, a felsőgödi imaház tetejére kis torony és harang került, az alsógödi templom tetőszerkezetének teljes felújítását is végigasszisztálta, csendben, anélkül, hogy más tudott volna cselekedeteiről. Az idősek, a gyászolók és az elesettek lelki istápolását különösen szívügyének érezte. 1995-ben kérte nyugdíjazását, de otthonában heti rendszerességgel volt házi bibliaóra, és ha kellett, vállalta a helyettesítési szolgálatot is. 2006-ban már említette, hogy hamarosan haza kell mennie a Gazdához. Isten megajándékozta azzal, hogy szenvedés nélkül, szinte egy pillanat alatt vette magához. *„Minden gondolatának, egész szolgálatának a Mennyei Gazda iránti engedelmesség és hűség az egyetlen mércéje…”* – így fogalmazott Kovács László lelkész Nyírő Olgáról írt nekrológjában. Hamvai családi sírboltban, Budapesten a Farkasréti temetőben vannak.

Nyírő Olgát a gyülekezet élén Mónus László megbízott lelkész követte 1995-től 1999-ig. Ő is evangélikus lelkészcsaládból származott, bár édesapja maga nem volt lelkész. Több szolgálati helyen töltött évek után került Dunakeszire, Gödre és Sződligetre. Neki köszönhető a Mezei József Evangélikus Alapítvány létrehozása. Fiatalos lendülettel főként a konfirmált fiatalokkal tudott könnyen kapcsolatot kialakítani, ami – legyünk őszinték – nem a legkönnyebb feladat. Több napos kerékpár-kirándulásokat szervezett a környező evangélikus gyülekezetekhez. A kellően előkészített túrákon 25-30 fiatal is részt vett. Igazi közösségteremtő volt a közös tábortűz melletti beszélgetés, a közös

főzés, a vendéglátó települések fiataljaival vívott sportverseny. Egyik jelenlegi presbiterünk ebben az időszakban a kerékpáros csapat lelkes, aktív tagja volt, egy másik résztvevő a veresegyházi gyülekezet presbitere, egy harmadik az evangélikus országos iroda aktív tagja, többszörös édesanya. Mónus László szolgálata idején az ifjúság egy karácsonyi és egy nagyheti történetet is írt és előadott szeretetvendégség keretében. Mónus László egészségi állapota egyre romlott, ezért szükséges volt a nyugdíjazása. Néhány évig alkalmanként még vállalt helyettesítést diósjenői tóparti otthona környezetében. Földi porait – végakarata szerint – vidéki családi sírba helyezték.

A gyülekezet eddigi lelkészei

Kovácsy Kálmán Rákospalotáról
Mezei József 1931-1950
Sikter László segédlelkész Újpestről 1945
id. Blázi Lajos 1951-1954
Matuz László 1954-1966
Bolla Árpád 1966-1980
Bohus Imre 1980-1988
Nyírő Olga 1988-1995
Mónus László 1995-1999
Kovács László 1999-2010
Chikán Katalin 2010-

Gyülekezeti képcsarnok

A templomépítő lelkész, Mezei József

Matuz László beiktatása

Bolla Árpád beiktatása alkalmából köszönti lelkészüket Éber Ottóné

Bohus Imre

Nyírő Olga

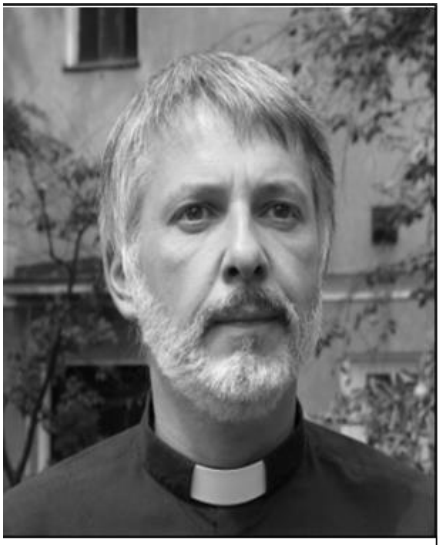

Kovács László

Chikán Katalin

Emlékképek

Új orgonánk 2007

Új parókiánk 2003

Bánki ifjúsági tábor 2018

Evangélikus napközis hittantábor 2019

Evangélikus napközis hittantábor 2016

Chikán Katalin beiktatása 2013

Evangélikus napközis hittantábor 2018

Dr. Ittzés Máté felügyelő és a presbitérium beiktatása 2012

Konfirmáció 2016

Közös újpesti-káposztásmegyeri-dunakeszi-gödi istentisztelet
2019.március

Kelemen Zoltán keresztelője a hittantábor záróistentiszteletén 2018

Evangélikus ifjúsági tábor 2019
Balatonakarattya

Az oltárkép restauráció elkészült
2016

Vizsolyi kirándulás 2016

Reformáció fáklyás felvonulás és Luther rózsa alakzat a templomkertben 2017 október 31.

Adventi gyermekkarácsony 2016

Írta:
Karvainé Éber Zsuzsa

Dr. Ittzés Máté (köszöntő)
Chikán Katalin (köszöntő, kiegészítések)

Szerkesztette:
Dr. Ittzés Máté
Chikán Katalin
Petri Dávid

Kiadja a Dunakeszi Evangélikus Egyházközség
2019

Nyomdai munkák:
Eurocopy Gyorsnyomda
2120 Dunakeszi, Barátság útja 1. (Pavilonsor)